СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 95. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 24-го квітня 1936. — VOL. XLIV. No. 95. Jersey City, N. J., Friday, April 24, 1936. THREE CENTS

ЧЕСТЕРСЬКА ГРОМАДА СКЛАДАЄ ДОПОМОГУ ПОВЕНЯНАМ

НЮ ЙОРК. — „Обєднання Українських Організацій" дістало від українського запомогового комітету, зорганізованого при Українськім Народнім Домі у Честер, Па., чек на суму $106.20, яку цей комітет зібрав серед місцевих громадян на допомогу українцям, що потерпіли від повени.

„КЛЮБ УКРАЇНСЬКИХ ДІВЧАТ" УЛАШТОВУЄ ЛІЦИТАЦІЮ НА ПОВЕНЯН.

„Клюб Українських Дівчат" („Юкраініен Сивик Сентер") у Ню Йорку влаштував у вівторок вечором у своїм льокалю у домі „Вай Доблю Сі Ей", при 341 Іст 17-та вул. „кард парті" та ліцитацію ріжних дарунків членок. Прихід з вечора призначено на допомогу українським повенянам. Вечір дав 20 долярів чистого доходу.

ВИСИЛАЄ ДАЛЬШУ ДОПОМОГУ.

„Обєднання Українських Організацій" вислало дальшу допомогу повенянам у таких громадах: МекКіз Ракс, Па., $200; у Джанставні, Па., $150 (у тому жертва Союза Українок $50); у Гартфорді, Конн., $150 (у тому жертва Союза Українок $50); у Гвілінгу, Вест Верджінія, $150 (у тому жертва Союза Українок $25); у Питсбургу $100 (у тому жертва Союза Українок $75); у Вест Істоні, Па., $60; у Сейр, Па., $50; у Бинггемтон, Ню Йорк, $25.

СЕНАТОР КОВПЛЕНД ТАВРУЄ ДЕПОРТАЦІЮ ЧУЖИНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Підчас сенатської дебати над внеском Кера й Кулиджа про іміґраційний закон сенатор Ройел Ковпленд з Ню Йорку виступав з довгою промовою проти противників цього проекту.

Сенатор Ковпленд виступав передовсім проти депортації чужинців до місць їх уродин. Він показував, що така депортація, хоч вона годиться з обовязуючими тепер законами, є грубо нелюдяна. Якби відносини в ріжних европейських краях були нормальні, то Америка була би вповні оправдана відсилати чужинців, що стали тут злочинцями або падуть тягаром на суспільність, до місця їх приналежности. Одначе тепер відносини в Европі не є нормальні. Людей, яких Америка висилає до місця їх приналежности, виставляється на ріжні переслідування з боку урядів тих країв. Америка, котра все признавала людині право сховку в Америці від політичних переслідувань, не повинна позбавляти людину такого права навіть тоді, як вона сховалася сюди бзеправно.

Сенатор Ковпленд звертав далі увагу, що останніми роками такого сховку в Америці шукають передовсім утікачі з Росії й Німеччини. Відсилати втікачів до тих країв було би грубим нарушенням людяности.

ДОБУЛИ ЖИВЦЕМ ПОХОВАНИХ.

МУС РИВЕР (Нова Шотляндія). — Ратунковий відділ майнерів добувся нарешті до підземної шахти в копальні золота, де перед 10 днями обвал землі відтяв від світа трох шукачів золота.

Один з присипаних помер 4 дні перед відкриттям проходу до присипаних. Два другі були живі. Удержувано їх при життю при помочі спеціяльної рури, яку ратунковому відділові вдалося пустити до їх шахти кілька днів тому.

Один з добутих, д-р Робертсон, зовсім здоровий і міг дістатися з шахти відкритим підкопом на поверхню землі власними силами. Його товариша мусів ратунковий відділ винести, бо він не мав сили йти. До того в нього хорі ноги.

РОЗВЯЗАЛИ ЗАГАДКУ ВБИВСТВА.

НЮ ЙОРК. — Поліційний уряд і прокураторія кажуть, що їм удалося розвязати загадку смерти пані Титертон, котрої тіло знайдено у Велику Пятницю у ванні в купальні в її мешканню. Кажуть, що до вбивства признався Джан Фіоренца, 24-літній тапіцер, подаючи за причину любовну пристрасть. Мовляв, він хотів її знасилувати, звязав її, закнеблював її уста, але не хотячи вбив. Вбивник вдерся до мешкання своєї жертви буцімто на те, щоб з нею обговорити направу фотелю. Кілька годин по доконанню вбивства вбивник зайшов зі своїм хлібодавцем до мешкання вбитої, нібито відкрив тіло й зателефонував поліції про відкриття.

У день відкриття злочину поліція розпитувала його за все та пустила на волю. Одначе його стерегли постійно як запідозреного. Під тілом убитої в ванні знайдено кусок шнура, котрий вбивник видно не хотячи закинув. Поліція прослідила, звідки походить цей шнур та знайшла, що його вживано в фабриці, де працював Фіоренца. Фіоренцу арештовано. По 16 годинах безупинного допиту Фіоренца, каже поліція, признався до вбивства.

Його адвокати говорять, що він признався поліції тільки під впливом тортур, але Фіоренца самий признався до вбивства на запити ґазетних репортерів, коли його всаджували до поліційного воза. Оборона тепер натякає, що буде його боронити божевіллям. Щоб відбити цю оборону, прокураторія постановила віддати вбивника під огляд психіятрів.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

ВАШИНГТОН. — Ґенеральний прокуратор Коминґз проголосив нагороду в сумі 5,000 долярів тому, хто дасть урядові інформації, на основі котрих буде можна піймати Алвина Карписа, що записаний урядом як публичний ворог ч. 1.

У Гвайт Плейнс під Ню Йорком арештовано Джана Торія, котрий був записаний як „публичний ворог ч. 1" у Шікаґо 12 літ тому, перед приходом Аль Капона. Уряд каже, що він обманув федеральну скарбницю при плаченню податку за алькоголь на міліон долярів.

ДОМАГАЮТЬСЯ СТЕЙТОВОЇ ЗАХОРОНИ РОБІТНИКІВ.

Конвенція юнії панчошкових робітників у Філядельфії ухвалила резолюцію з домаганням до стейту Тенесі завести охорону страйкуючих робітників по фабриках панчіх. Конвенція вислала теж домагання до ґубернатора стейту Тенесі арештувати трох людей, що схопили були орґанізатора юнії, як він приїхав був у стейт орґанізувати робітників.

СМЕРТНИЙ ВИПАДОК МОНТЕРА.

Радієвий монтер Мойсей Зайф хотів заінсталювати у своїм мешканні в Станиславові радієвий апарат і в тій цілі вийшов на дах дому, щоб розвісити антенові дроти. Та Зайф не завважив, що один дріт упав на неізольовані електричні проводи. Коли Зайф торкнувся антенового дроту, в тому менті вбила його електрична струя. Труп упав з даху на землю.

ПОЕЗІЇ ШЕВЧЕНКА ПО ПОЛЬСЬКИ.

Український Науковий Інститут у Варшаві видав том 101 Шевенкових творів у польському перекладі. Перекладів піднялися Марія Беньковська, Конст. Думаньський, Тадей Голендер, Ярослав Івашкевич, Чеслав Ястшембец-Козловський, Богдан Лепкий, Йосиф Лободовський, Володимир Слободник і Казимир Вержинський. Крім того поміщено давні польські переклади (Л. Совінського, А. Ґоржалчинського, Софії Войнаровської та Богдана Зираніка). До тексту додано коментарі і завваги, що улекшують зрозуміння поодиноких творів польському читачеві. Крім цього книжка містить статтю Зайцева про переклади Шевченка на польську мову. Книжка прикрашена акварелею, що представляє Шевченка, кисти Карла Швайнцера, та 9 ілюстрацій, що репродукують малярські твори поета (переважно автопортрети).

ЗНОВ НЕ ВІДІГРАЛИ ПІДКАРПАТСЬКОГО ГИМНУ.

В Мукачеві відбулося посвячення прапору. На відкриттю свята орхестра заграла гимни, але закарпатський гимн забула... Таким поступком наша публика була обурена, а пан ґубернатор К. Грабар, що був запрошений на протектора свята, зараз по скінченню полишив салю і висловив своє негодування.

ЗВИРОДНІЛІСТЬ.

Недавно в Кошицях голярський помічник В. Сабов убив свою бабку й ограбив хату. Суд засудив його на 15 років тюрми.

НОВА СЕКСУАЛЬНА АФЕРА В УЖГОРОДІ.

Ужгородська поліція відкрила нову сексуальну аферу. Устійнено, що на кватирі одного прапорщика відбувались оргії зо шкільними дівчатами. Роапочато карне поступовання проти кількох військових, а також деяких цивільних осіб. Прапорщика віддано до лічниці для ствердження душевного стану.

ҐУБЕРНАТОР РАДИТЬ УХВАЛИТИ ПОПРАВКУ ПРО ДИТЯЧУ ПРАЦЮ.

Нюйорський ґубернатор Леман взиває в своїм посланію стейтову леґіслятуру заявитися за поправку американської коституції в тому напрямку, щоб конґрес міг заборонити вживати праці дітей у фабриках.

РУКОПИС БОКАЧІЯ ЗА ЧВЕРТЬ МІЛІОНА ФРАНКІВ.

У Парижі відбулася цими днями ліцитація дуже рідких творів мистецтва. Продавано між іншими рукопис відомого середньовічного письменника Бокачія з XIV. віку. Рукопис був прикрашений 75 мініятурами дуже ґарної роботи. Цей рукопис продано за 240,000 франків. Купив його один француз.

ДУХОВЕНСТВУ В КВЕБЕКУ ЗАБОРОНЕНО ВСТРЯВАТИ В ПОЛІТИКУ.

Римо-католицькому духовенству в провінції Квебек заборонено пастирським листом обговорювати політичні справи під загрозою дисциплінарних кар включно до заборони правити Службу Божу. Дотичний пастирський лист підписали кардинал Вилнев, котрий є архиепископом Квебеку, і шість епископів. Священикам не вільно публично заявлятися, до котрих політичних партій вони приватно мають симпатії, навіть з важних причин, без окремого дозволу церковної влади. Ця заборона видана головно з приводу останніх провінціяльних виборів і боротьби в Квебеку двох ліберальних фракцій.

ХОЧУТЬ, ЩОБ ВИБИТИ ПОЧТОВІ ЗНАЧКИ З ГОЛОВАМИ ПЯТЕРНЯТ.

До ґенерального почмайстра в Отаві наспівають з Канади і Злучених Держав листи з проханням, щоб канадійський уряд випустив почтові значки з головами пятернят Діон. Головно домагаються таких значків філятелісти, які кажуть, що такої другої нагоди скоро може не буде. Дотепер на канадійських почтових значках поміщено лище одну дитячу голову, малої принцеси Єлисавети, котра стоїть у теперішній лінії наслідства до британської корони.

17-ЛІТНІЙ СИЛАЧ.

Сімнацять-літній Роджерс Кнап з Мелроз, Масс., може підняти з колін тягар 1,165 фунтів. Його тиснення лівою долонею рівняється силі 159, правою 155 фунтів. Він є учеником „гай-скул" і визначається в математиці. Високий 6 стіп, важить 175 фунтів.

ВЕРНУВСЯ ПО 20 РОКАХ.

Михайло Горват з Еденбурґу (Дер — на Уґорщині) попав у російський полон ще 1916 року. В останніх часах затужив за рідним краєм і тепер у перших днях березня по дорозі з полону спинився на короткий час в Ужгороді. Доки дійшов до Ужгороду, зробив пішки 1,600 км. Певно зробить дома велику несподіванку.

ЗНАЙШЛИ ЗАКАМЕНІЛУ ЗВІРИНУ.

У каменоломі унівеситету Колґейта в Гемилтон, Н. Й., студент Гвитні Джейґер знайшов закаменілу рибу. Голова ґеольоґічного відділу університету означив, що це за риба, та каже, що ця порода жила яких 250 міліонів літ тому.

МАНІТОБСЬКІ ХІРОПРАКТИКИ НЕ ДОБИЛИСЯ СВОГО.

Манітобська леґіслятура відкинула законопроєкт, який зміряв до того, щоб манітобські хіропрактики мали такі самі права при лікуванню хорих, як мають лікарі. За законопроєкт заявилися 13 послів, а 30 віддали свої голоси проти.

При дебатах над законопроєктом промовляв Е. Ґ. Ґріфитс, міністер публичного здоровля. Він говорив, що колиб леґіслятура приняла той законопроєкт, то тимсамим вона стала би по стороні тих, що вірять, що не бакцилі викликують ріжні хороби, а що початку і причини цих хоріб треба шукати у хребетнім стрижі, як це твердять хіропрактики. Хіропрактики також твердять, що вони можуть людей лікувати без діяґнози, т. зн. не знаючи навіть, у чім хороба полягає. Взагалі Ґріфитс твердив, що хіропрактики голосять такі твердження, які наука медицини на протягу сто літ постійно відкидає. Промовляли ще й інші посли, які здебільша заявлялися проти приняття законопроєкту.

ДОМАГАЮТЬСЯ НЕВТРАЛЬНОСТИ КАНАДИ.

Р. В. Кар, президент Стоваришення „Нейтив Сонс оф Канада" на мітінґу відділу стоваришення у Вінніпеґу заявив, що Канада за ніяку ціну не повинна мішатися до европейських інтриґ. Кар вислав телеґраму до премієра Мекензі Кінґа з домаганням, щоб уряд Домінії не входив у ніякі пляни в справі оборони Імперії. Не уряд або парлямент, а загальний плебісцит Канади повинен би вирішувати питання, чи є в інтересі Канади мішатися до війни в Европі.

„ПОХІД" БЕЗРОБІТНИХ НА ОТАВУ БУВ КОШТОВНИЙ.

Норман Роджерс, домініяльний міністер праці, виявив у парляменті, що домініяльний уряд заплатив провінції Саскачеван $31,108, а Алберті $32,104 на оплату життя тих безробітних, що минулого літа влаштували були славний „похід" на Отаву і перебували в обидвох названих провінціях Канади.

ЗА ВБИВСТВО БРАТА.

У львівському суді скінчився процес бувшого студента фільософії Сімона Зальца, що вбив свого брата, лікаря д-ра Адольфа Зальца. З розправи виявилося, що оба брати любились і тільки припадок вложив у його руки знаряд злочину. Сімона Зальца засуджено на 8 місяців вязниці з обниженням половини кари шляхом амнестії, а решту почислено із слідчої вязниці.

В ПОЛЬЩІ РОЗПРАВЛЯЮТЬСЯ З ОПОЗИЦІЄЮ ПО ДИКТАТОРСЬКИ

ВАРШАВА (Польща) — Польський премієр Маріян Косцялковський виїхав до Будапешту, даючи тим до пізнання, що в уряді все в порядку. Перед відїздом відбув ще довгу конференцію з президентом держави. Наслідком цеї конференції усунено з уряду краківського воєводу Казимира Світальського, бувшого премієра і президента сойму. Світальський не є в ласках уряду. Тому то звалено на нього всю відповідальність за кріваві події в Кракові. Усунено також міністра фінансів Гната Натушевського за те, що критикував уряд у часописі „Ґазета Польска". Наслідком цеї критики зачала падати вартість злотого. Уряд заявив, що не буде ніякої зміни в фінансовій політиці Польщі. В палаті президента відбулася ще друга ширша нарада, в якій взяли участь теж представники армії та державного банку і почтового уряду. Кажуть, що радили над безробіттям і дальшим збронням Польщі.

АРЕШТИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

ЛЬВІВ. — Далі переводять масові арешти ніби під заслоною боротьби з комунізмом і „вивротовими" елементами. Вже арештовано коло 2,000 осіб. Багатьох вивозять до концентраційного табору в Березі Картузькій.

ВВОДИТИМУТЬ АВТОНОМІЮ СТУПНЕВО.

ПРАГА (Чехословаччина). — Премієр Годжа заявив часописним репортерам, що уряд веде децентралізаційну політику. Обговорив проект автономії для Закарпаття, заявляючи, що автономію впроваджуватимуть ступнево. Тепер поширять компетенції уряду ґубернатора, признаючи йому культурні, шкільні, мовні та господарські справи.

НОВИЙ ПОРЯДОК У СТАРІЙ ФУНДАЦІЇ.

ТЕРНОПІЛЬ (Галичина). — В Тернополі існує фундація ім. князя Константина Острозького для допомоги підупалим міщанам, основана ще з кінцем 16. століття. Майно фундації творить близько триста морґів поля в Тернополі. За доходи з цього майна удержувано у власному заведенні фундації старих підупалих міщан і міщанок, уроженців Тернополя, даючи їм безплатне приміщення, одежу й харчі. По війні приміщено там сирітський захист під управою Сестер Служебниць. Тепер усе те буде зорґанізоване в такий спосіб, щоб відповідало вимогам часу і народнім потребам.

ХОРОВЕ ЖИТТЯ ПРОЦВІТАЄ.

ЛЬВІВ. — Хоровий рух зростає на провінції, а не у Львові, пише в „Ділі" д-р С. Людкевич, відомий український композитор. А заразом описує конкурс хорів, улаштований у Стрию стрийською філією „Просвіти". До конкурсу станули коло 40 хорів ріжних ближчих і дальших сіл Стрийщини. До останнього змагання станули 15 хорів з 12 сіл. Диригентами були переважно селяни і дяки, винятково студенти та один духовник. Репертуар пісень, вибраний до конкурсу, свідчив наглядно про зріст смаку і музичної культури на селах. Між творами домінували обрібки народніх пісень Леонтовича, Лисенка, твори Стеценка, Філярета Колесси, Кошиця. Тільки винятково чути було винятки „із безглуздих „шляґерів" у роді „Бандури" Давидовського". Крайня пора, щоб уже цілком покінчити з таким „безглуздям" — пише д-р Людкевич. Рівень виконання творів був високий. Конкурс хорів у Стрию, пише д-р Людкевич, був наглядним доказом, що музична культура йде чимраз ширше і глибше в наші народні маси. Кожний мішаний хор мав від 60 до 70 осіб, а однородний від 30 до 50 осіб.

„ДИТЯЧІ ОПЕРИ".

ЛЬВІВ. — В Театрі Ріжнородностей у Львові виставлено трьома наворотами дві опери, виведені молодими, дуже талановитими адептками співу. Ішли дві опери: „Червона Шапочка" Цезара Кюї і „Лисичка, котик та півник" Стеценка. Виконавцями всіх партій були учениці знаменитої вчительки проф. Улуханової з Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Малий хор і мала орхестра достроювались до цілости: співали і ґрали якнайкраще. Мистецький провід і приготування цілої вистави були в руках Антона Рудницького, який від фортепяну кермував усім і всіми. Вистава відбувалася під проводом „Рідної Школи". Орґанізувала виставу редакція „Світу Дитини".

НЕ ХОТІЛИ ДОЗВОЛИТИ ОБОРОНІ ГОВОРИТИ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ЛУЦЬК (Волинь). — Відбувся тут черговий політичний процес за протидержавну діяльність і приналежність до ОУН. Обвинувачені, молоді ученики й учениці, Евген Шульга, Тимофій Терпіль, Ігор Корнелюк, Лідія Кушнірукївна та Зіна Бахова, засуджені на два роки тюрми. Підчас розправи прокуратор спротивився, щоб оборонець д-р Ст. Шухевич говорив по українськи, мовляв, адвокатові не вільно в суді вживати іншої мови крім державної. Засуд оперто на зізнаннях польських поліцаїв. По присуді суд оголосив, що пристосовує до вязнів, що вже сиділи довго в слідчій вязниці, амнестійний закон. Тому пущено їх відразу на волю.

ПАРК Т. ШЕВЧЕНКА.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає про парк Т. Шевченка таке:

На окраїні Олександрівського форту на побережжі Каспійського моря (півострів Манґишлак) є невеликий парк, що служить мешканцям улюбленим місцем проходів. Цей парк розрісся з дерев, які посадив Тарас Шевченко, живучи тут на засланні. При парку збереглася й домівка Шевченка.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917. authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВМІТИ ПРИЗНАТИСЯ

Читаємо в славного норвезького поета й громадського діяча Бєрнстерне Бернсона таке:

„Я зміняв часто свій погляд. Час і власний мій поступ вели мене до цього. Коли ж я зробив яку помилку, то я завсіди до цього отверто признавався. Багатьом бракує до цього відваги".

Ці слова приходять нам на думку, коли вчитуємося в те, що пише старокраєва преса про останній Зїзд Союзу Українок, що відбувся у Львові. На тім зїзді здавала між іншими звіт і Мілена Рудницька, голова цеї організації. Відомо, що Рудницька як суспільна діячка є одною з найзамітніших жінок теперішньої доби. Навіть її найзавзятіші противники признають, що саме вона поставила Союз Українок на небувалу досі висоту. Ця наша жіноча організація притягнула тепер до себе біля 40 тисяч українських жінок. Та річ у тім, що Мілена Рудницька внесла в організацію не тільки розмах, але й заколот. А заколот цей полягав у тому, що вона як провідниця не зорієнтувалася як слід, яке треба організації й українському жіноцтву занятии становище в справі участи українського народу у виборах до варшавських законодатних тіл. Рудницька не передбачила всіх консеквенцій виборчого компромісу. І через те Союз Українок не забрав з місця негативного становища до польських виборів. Та вину за цю помилку перебрала Мілена Рудницька на себе й сама себе за цю помилку гостро осудила, заявляючи делегаткам, що вона як провідниця не повинна була зробити такої великої помилки.

Як знаємо, зібрані на Зїзді жінки займали критичне становище до праці свого проводу, як теж подавали вказівки, як мається вести дальша праця в Союзі Українок. Та замітне тут те, що, не зважаючи на критику проводу, делегатки дали йому признання за дійсну працю, а що ще важніше, вони навіть не приняли резиґнації Мілени Рудницької з кандидатури на голову організації, а вибрали її знов головою, і то через аклямацію.

Нам здається, що це був дуже культурний підхід до справи. Провід знайшовся на висоті, коли, бачучи промах, не викручувавсь і не виправдував себе перед делегатками. А делегатки зрозуміли, що й провід може зробити і в найліпшій вірі часами і найбільший промах. Тому при вирішуванню держалися холодного розсудку. І рішили так, як на їхню думку вимагало цього загальне добро.

Річ ясна, що цього прикладу не можна живцем пристосувати до всіх інших подібних випадків. Але всеж таки є це зразок, як треба в таких випадках поводитися. Цей спосіб поведення в громадських справах варт запамятати собі як провідним одиницям так і загалові.

ДИВНІ ПОДІЇ НА ГУЦУЛЬЩИНІ

(Надіслане з краю).

—o—

На Гуцульщині діються страшні річи. Від якогось часу в селах Яворів, Брустури, Жабє і ще в кількох сусідніх селах утворилася шайка опришків. Вона складається з молодих, 20 до 30-літніх мужчин, легкодушних, здеморалізованих, що на все рішені, нікого не признають і всіх і вся тероризують. Напади, грабунки, вимушення, вбивства — на деннім порядку. Зпочатку все те ділося спорадично, а тепер сталою системою. Все те уходить опришкам безкарно. Фактів такого опришківства безліч, однак люди вже так стероризовані, що бояться оповідати про все, що знають. Колиж і оповідають, то огля даються на всі сторони, щоб хто не підслухав і не доніс опришкам. Також державна поліція знає багато фактів з бандитської діяльности тої шайки. Вона бореться зі злом, однак мається враження, наче і вона непевна, або що має заслабе підпертя у вищих властей. Автім банда опришків так ховає кінці своїх справок, що трудно вишукати їх. Коли часом поліція приловить членів банди і припровадить їх до суду, то суд, не маючи достаточних доказів, скоріше випускає їх, ніж вони там прийшли. Наслідки того всього такі, що поліція знеохочується, а опришки кплять собі з поліції тай ще хваляться: „Нам держава не годна нічо зробити, а ви (до людей) хочете нас учити?"

Ось кілька фактів, що ілюструють страшну „роботу" тої шайки новочасних опришків.

Та шайка має мабуть свій осідок у селі Річці, бо в тім селі живе її „командант" Михайло Пітуляк син Миколи, званий також „Юрцак". Шайка бушує на терені сіл Річки, Яворова, Брустур і Криворівні. Опришки мають у тих селах своїх симпатиків, котрі їх скривають, їм помагають та про все їх інформують.

Коли є якийсь спір між сусідами, чи в родині, тоді одна зі спірних сторін іде до провідника шайки та платить йому умовлену квоту: 30, 40, 50 або і більше злотих. Деколи дають навіть і 200 злотих. Це, здається, залежить від важности справи і від злоби сторони, котра хоче „добре доїхати" свому противникові. Провідник опришків, одержавши гроші, добирає собі кілька узброєних товаришів і разом з ними „йде робити справу" на місці. Обжалована сторона, побачивши в своїй хаті таку „комісію", узброєну в револьвери, ножі і так звані сталенки (сокирки зі сталі на взір топірців), відразу уступає і мусить іще доплати опришкам за „справу" 60 до 100 зл. Для пояснення треба додати, що опришки називають вістря сталенки „сендзя", обух сталенки це „адукат", а держак або топорище — „наш писар".

Ту „сталенку" бандити носять без ніякої заборони властей, хоч нею можна легко відрубати голову. Отже та сталенка „це сендзя", „адукат" і „писар", що все „рішають усякі справи".

Коли хтось винен комусь гроші і не хоче віддати, тоді віритель іде до провідника банди або до одного з її членів і заявляє, що відступає їм ті гроші, тільки щоб собі їх стягнули з довжника. Довжник, побачивши таку прекрасну „комісію" з сокирками, добуває зпід землі грошей і віддає.

Часто трапляється, що котрийнебудь з бандитів приходить до першого ліпшого господаря і домагається якоїсь квоти грошей. Господар дає, щоби позбутися такого небезпечного типа з обійстя, бо що має робити?...

Та опришки не вдоволяються тільки грішми. Буває, що провідник шайки хоче забрати собі чужу жінку (недавно стався такий факт в одним з вичислених вище сіл), бо своя йому вже нелюба і він з нею не хоче жити. Тоді такий бандит іде до господаря, грозить йому зброєю, законний муж утікає, а бандит забирає чужу жінку до себе. Недавно один муж вніс скаргу до громадського уряду в Соколівці. Війт і два постерункові виїхали до Річки, до села покривдженого мужа, відібрали жінку від бандита і віддали законному мужеві. Муж мусів іще відвезти урядові особи до Соколівки. Коли він вертався додому, то вже по дорозі довідався, що опришок знову забрав його жінку. По якімсь часі грабіжник чужої жінки згодився віддати мужеві жінку, одначе зажадав яко „відшкодування" ґрунту на два стоги сіна! Муж згодився, дав опришкові ґрунт і забрав свою жінку домому. Грабіжник зараз на другий день продав той ґрунт третьому за 450 злотих. Поліція донесла про ту справу до суду, як про вимушення. Суд розглядав справу і звільнив бандита, бо стероризований муж заграбленої жінки заявив у суді, що він відступив ґрунт добровільно... Подібних справ було в суді вже більше. Одначе селяни бояться підпалу або вбивства і заявляють, що все ділось добровільно - і що не було ніякого вимушення. А бандити дальше бушують безкарно.

Або таке: Товариш провідника, заохочений добрим прикладом свого зверхника, забажав і собі чужої жінки, бо зі своєю свариться, побиває її і не хоче з нею жити. Отже 7 узброєних розбишак з провідником ідуть до того чоловіка, котрому бандит хоче забрати його жінку, і заявляють отверто мужеві, що прийшли його вбити, а жінку забрати. Провідник шайки висилає того, що для нього мають заграбити жінку, ще по 8 товариша. Коли той відійшов, тоді каже провідник до мужа: „Іване, ми прийшли тебе вбити. Та я з тобою добрий, тому і вислав тамтого, щоб ти мав час утекти". Не надумуючись довго, муж дав ногам знати. Тимчасом вернувся заступник провідника з 8-мим бандитом і всі разом уладили собі в домі господаря пиятику. Потім забрали жінку, річи з хати і худобу і все віднесли й відпровадили до дому грабіжника. „Комісія" своє зробила, та ще показала свою „благородність", бо дала господареві можність утекти з життям.

В останніх тижнях мясниць ц. р. опришки роззухвалилися вже до неможливости. Коли в селах відбувалися весілля, хрестини чи інші „оказії", ті „товариші" гуртами по 7 до 10 осіб впадали вночі на таку оказію, узброєні ножами, револьверами і сокирами, засідали за стіл, казали себе частувати і гостити, а потому гуляли. Запрошені гості втікали дверми і вікнами, користаючи з хвилі, коли опришки їли і пили. Господар ховався до комори і зариґльовував двері, щоби переждати лиху годину. Непрошені гості, не маючи з ким забавлятись, ні воювати, рубали в хаті двері і вікна, нищили посуду, розвалювали печі і т. ін. Вкінці відходили з „триюмфом".

В селі Яворові на одній весіллю бандити стрінули опір, тому порубали сокирами десять осіб.

Підчас таких нападів опришків діються „прекрасні річи": напр. опришок витягає з похви величезний ніж і, вимахуючи ним на всі сторони, каже: „Я маю ще і другий ніж", витягає ще і другий ніж і всім грозить тими ножами. Потім такий тип сідає на лавці, розтягає ноги і кричить: „Молодиці, ходіть і цілуйте мене, бо як не схочете цілувати, то вас усіх поріжу". На таке предложення жінки в смертельнім страху розбігаються.

Таких історій тепер на Гуцульщині багато. І все те не видумки, а дійсні факти. Опришки отверто носять довгі ножі в похвах, як жовніри багнети. Деякі мають такі великі ножі, як уланські шаблі.

Недавно тому поліція зробила облаву на весіллю в селі Яворові й увязнила 4 узброєних опришків. Після їх відходу знайдено під лавкою три револьвери, котрі бандити завчасу скрили перед оком поліції. Стероризовані люди боялися щонебудь сказати на бандитів. Не диво, що за короткий час померло кілька побитих опришками людей з Яворова, Соколівки і Брустур. А багато побитих бореться тепер зі смертю. Крім того є безліч лекших побоїв, безліч крадіжів, багато підпалів і тим подібних „подвигів". Упродовж кількох днів цьогорічних Різдвяних Свят в одній тільки селі Річці згоріло 12 стогів сіна. Кілька днів під ряд кождої ночі були по два до трох пожарів. Хтось пустив був вістку, що до села має прийти карна експедиція на опришків. Трохи притихло, та не на довго.

Бандити навіть не шанують Дому Божого. Приходять під церкву і тут полагоджують свої порахунки з немилими собі ґаздами. Недавно два опришки з Річки, а один з Яворова побили і порубали під церквою двох ґаздів. Бійки під церквами трапляються часто. В час бійки буває, що опришки гонять за своїми противниками аж до самої церкви. Провідник опришків в Брустурах підчас храму (празнику) бив на дорозі, кого попало. А коли не було вже кого бити, то порубав сокиркою придорожній хрест. Недавно один опришок напав на пароха села Яворова, коли той вертався від хорого. Одначе мужна постава священика вратувала його від катастрофи.

Ще один з найновіших подвигів бандитської шайки. Провідник одної з груп опришків (вони вже діляться на відділи!), якийсь бандит з Жабя, „замовив" собі в Річці у кількох господарів гроші. Від одного 30 зл., від другого 50 зл., від третього 100 зл. і т. д. — як до фантазії. Опришок загрозив, що „буде біда, як не дадуть". Господарі не мали грошей зараз, тому опришок заявив, що в неділю, 1. березня ц. р., зголоситься особисто по гроші. Господарі пошкробалися в голови, порадились і рішили, що „треба дати". В неділю раненько прийшов опришок до хати одного з ґаздів по гроші з іще одним своїм „товаришем". Зійшлися люди, обтяжені даниною, і прикликали собі 9 свідків. Опришки почали воювати зі злости, що прийшли свідки. Та цим разом покривджені ґазди разом зі свідками дали обом опришкам такого бобу, що одного, того з Жабя, ледви живого забрали до лічниці в Косові, а другий, тяжко побитий, лежить вдома.

Люди бояться приходити до церкви, особливо жінки, і просять священика, щоб не приїздив до церкви на богослуження, бо опришки засідають і на нього. А це тому, що він на проповіди і при всяких інших нагодах взиває парохіян і кревних бандитів, щоби впливали на них, щоб опришки опамятались і не робили неслави Гуцулії. Розуміється, що для людей, котрі не признають ніякого авторитету і кажуть, що і держава їм нічого не зробить, поучення не багато значать. Відчувається, що сидиться на вулкані.

Очевидна річ, що світські власти повинні занятися зліквідуванням шайки бандитів, поки не запізно. Бо з обсервації виходить, що банда опришків здобуває чимраз більше симпатиків. На жаль, досі не зроблено нічого в справі ліквідації опришків. Виходить, що або власти не мають добрих відомостей, що діється, або легковажать собі ту справу. А легковажити того не можна, бо що буде, коли ціла Гуцульщина узброїться в ножі, револьвери і сталеві сокирки? В цих часах безробіття, великої охоти добре зїсти, випити і закурити, а в часах большевицької агітації — легковаження такої справи це гра з огнем.

Від опришків усе терпів найбільше простий народ, бо до інших верств населення по містах і дворах опришки добиралися дуже рідко. У всякому разі сама освідомлююча праця інтелігенції тут не може допомогти. Але ті, що так завзято ліквідували У. В. О. і О. У. Н., що держать нарід у карности, повинні бодай з неменшою енергією ліквідувати опришківство.

Іван Гуцуляк.

Івась сидить у переповненому автобусі батькові на колінах. Івась чув нераз, що для жінок треба бути чемним, тому як лише ввійшла якась жінка, він зіскочив батькові з колін і каже до тієї пані:

— Прошу, пані, чи можу вам відступити моє місце?

—o—

Чоловік і жінка приїхали вперше з села до міста. Ідуть трамваєм. Чують, як кондуктор, що хвилини викликає: Площа Андрія, вулиця Михайла, вулиця Якова і т. д. На це жінка каже до чоловіка: — Ще не висідай, аж прийде твоє імя!

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

— 56 —

Кіті подивилася на мене довгим поглядом. Після мовчки взяла кусник хліба з маслом і почала їсти. Їла мовчки й байдуже. Приніс їй гарячого чаю, приніс кілька яєць. Випивши склянку чаю, вона оживилася.

— Ну, от бачите, що я вмію ще боротися зо смертю. Ні, ні! Вмирати ще не час. Може й я потрібна на цьому світі. Тепер ще мама... Вона також голодна. Так і вона голодна, і вона хоче їсти.

Я сказав, що зараз пішлю їй харчів.

— Ні, ні, ні! — запротестувала Кіті. Вона не прийме харчів. Вона дуже горда. То вже знаєте... Я що інше. Мені навіть приємно було вижебрати у вас шматок хліба. Мені хочеться бути вашим псом, вашою служницею, вашим попихачем. Хочеться, бо така вже моя жінкова натура. Я так довго не могла вас бачити, так довго змагалася з собою, але зломила себе. Уявіть, я навіть задоволена, що зломила себе. До чого тут моя гордість. А чому я, зрештою, заговорила про це? Цеж до діла не відноситься. Я вам вдячна за велику ласку до мене, вдячна й не забуду цього... Як смішно звучать ці слова.

Тепер маю ще один запит. Так просто собі запит. Не робіть собі з нього ніяких турбот. Я так лиш запитаю й усе. Скажіть мені?... Мого батька повісять?

Перерва. Тиша.

— Ну, скажіть. Прошу вас!...

— Це не від мене залежить, це присуд суду. Сказав я байдуже.

— Ага. Це присуд суду. Так, так!... А думаєте, що нема сили, що той присуд змінила б?

— Нащо ви питаєте мене такими запитами? Це справа вищої волі, не моя, не наша. Ви про це самі недавно говорили. Це щось таке, чого не встані ми перемогти. Так мусить бути.

— Я розумію... Так мусить бути. Ще не родився лицар, що міг би виступити проти тієї вищої волі. Але мені все таки сумно... Сумно, що повісять його. Він не винен. Уявіть, він не винен. Не винен тому, що слабий. Ви перемогли, бо сильніші. Так лишиться на завжди. Ви є переможцями! Ви ті сильніші, що без зброї фізичної вибили з його рук ту зброю! Ще ви, гуцули... Розумієте? Може ви ще не добетеся цей раз остаточної свободи, але стежка до неї закріплена за вами. Ви переможете, а батько мій — ніколи. Він тільки та невинна жертва, той полонений, що його дармо знищать. Мені хотілося б, щоб він жив. Він мій батько й мені треба захищати його. І коли його повісять, я не переживу. Це не можливо пережити. Я люблю його.

При цих словах уста її знов затремтіли й вона замовкла. Не міг далі дивитися на неї. Чув, що збожеволію.

— Чого ви від мене хочете, Кіті? — викрикнув я.

Вона гірко й боляче усміхнулася. — Нічого не хочу. Ну, що я можу від вас хотіти. Ви тепер мій пан і бог. Я готова цілувати ваші підошви. Чого можу хотіти.

— Алеж ви знаменито розумієте, що його нема можливости ратувати!

— Нема можливости... — зовсім тихо шептала вона. Нема можливости. Також я це розумію. Я цеж так розумію... Я піду! — і вона, глибоко зітхнувши, встала. — Будьте здорові. Дайте мені вашу сильну руку. Мені вона тепер так потрібна, так потрібна. Навчіть мене бути такою сильною як ви.

Я дав її руку, обняв і відвів до дверей. Була тиха й покірна. За дверима ніч і мороз. Куди вона йде? Кудиж вона піде тепер? Її зупинить і не пропустить варта. Все це розумів, але випустив її з дверей, вернувся і сів.

22.

При відході Кіті не промовила ні одного слова. Вона пішла в морозний туман, певно борхається десь у глибокому снігу, мерзне. Вона так тендитно одягнена.

Зовсім тихо, лише чути, як цокотить кишеньковий годинник. Чую ще запах Кіті. Вчуваю в той запах і в моїй уяві виникають давні образи. Сонце заходить. Ґруні й ліси в його сяйві стоять урочисто. Кіті маленька, ніжна панночка з усмішкою й чарівним поглядом. Вона щебече й обмацує мене, як екзотичне звіря з страхом, чи не вкусить воно. Після віднулася музика. Довго вслухався в ті звуки. Уявлялися безліч картин, безліч образів. Знов бачу Кіті. Ось вона далеко, далеко, борхається в снігу, мерзне, падає, знов устає. Я стою, дивлюся на неї й зовсім спокійний. Чому не побіжу, не поможу їй? Ні, ні! Геть! Смерть між нами! Між нами границя смерти й переступати її не смію.

Не видержу самоти. Раптом зриваюсь і біжу до Павла. Сну нема. Не можу тепер спати. В одному вікні Павлового мешкання світиться. Застукав.

— Хто там? — чую хрипкий голос.

— Відчини. Це, Павле, я.

— Нівроком собі. — Відчиняючи двері говорить Павло. — Але до речі. Допоможеш нам. Ми ще також не спимо.

У сінях темно. Павло пхає мене до кімнати. — Сюди, брате. Тут важливе засідання.

Коло стола двоє незнайомих і Марійка. Вона зривається й біжить мені назустріч. Як був одягнений, присів до столу. На столі розложена мапа Мармороцини.

— Тут, Дмитре, така справа, — говорить Павло. Ага, вибач. Що з Йонашем? Капут? Ну й гаразд. Собаці й собача смерть... Тут така справа. Дивись сюди. Ось тут наш фронт. Звідсіля нам треба робити наступ. По-перше, мусимо заволодіти залізницею. Це головне. Мусимо зробити сильний і рішучий удар на них і розбити так, щоб вони вже не піднялися більше. Коли розібємо одразу те військо, що є тепер у Рахові, це значить остаточна перемога. Вони більше не встані будуть додати нові сили, бо в них дома заварилася така каша, що ледви чи висьорбають. Це про сильний і рішучий удар, що ним розібємо їх остаточно. Але для того мусимо знати конечно їх сили. Мусимо післати туди розвідку. Про це вже говорили й з головним командуванням, що воно також думки. Марійка погоджується йти до Рахова, але за неї мусить бути якась певна порука на всякий випадок. Ми порішили післати з нею ще одну мадярку. Батька чи там чоловіка мадярки засадимо як заложника й хай тоді чіпнуть.

В цей час у мене миттю пролітає один плян. Я схопився й кажу:

— Це ґеніяльно! Це необхідно зробити! Мусимо докладно знати силу ворога й маємо для того всі можливості. В мене тепер виник плян. Тепер у нас є засуджений Йонаш. Його донька, що її добре знають скрізь, може зробити нам чудесну послугу. Вишлемо її з Марійкою, а я ручаюся, що вона виконає наші завдання чесно й сумлінно. Вона краще ніж хто може це зробити, тільки мусимо пообіцяти, що не вбємо її батька.

— Того гада мусимо повісити — вирвалося в Павла.

— Я це розумію. Тепер війна й усі засоби треба використати. Можемо ми пообіцяти, але не можемо ручати, коли його пристрілить якийсь легінь, як це сталося з Розенкранцом.

— Е, ні. Це неможливо. На це й Юра не піде. Раз суд, так суд. Засудили, значить кінець.

До нашого змагання вмішалися незнайомі старшини.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17 ДО 21 ЛЮТОГО 1936 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

6)

Радний Г. Євусяк завважує, що в звіті рек. секретаря було піднесено, що на протязі 1935 року число повнолітніх членів збільшилося на кілька нових членів, а зате число дітей зменшилось на кількасот. Запитує, що зроблено з боку головної канцелярії на протязі року в справі приєднування нових членів.

Рек. секретар: Що роблено з боку головної канцелярії в справі приєднування нових членів, то відповідь на те можна знайти в моїм звіті, який я тут здав. Я обговорив у звіті справу винагород за приєднування нових членів, згадав про „підручник для урядників і організаторів", висланий кожному членові У. Н. Союза, про відозви, обіжники, про окремі статті українською й англійською мовою, про листування з секретарями відділів, про організаційні поїздки. Це все була робота, яку ведено з боку головної канцелярії в ціли оживлення кампанії за приєднування нових членів. Але щоб ця праця з боку головної канцелярії могла видати успіхи, вона мусить бути доповнена відповідною роботою зі сторони відділових урядників та членів. Бо коли нема роботи на місцях, по самих відділах, тоді не поможуть ніякі зусилля головної канцелярії. Бо сама стаття, відозва чи підручник не дадуть іще нового члена. Це все тільки пропагандивні середники, які вправді в праці помагають, одначе самої праці не виконують. Бо до самого виконання потрібно вже людей на місцях. Котрі відділи виконували працю на протязі 1935 року та який був вислід цеї праці, про те є також згадка в моїм звіті. Як поступати набудуче в справі організування членів, які нові методи організування впровадити та що зробити в тому напрямку, щоб збільшити ряди членства, то над тим усім ми повинні застановитись, коли прийде черга на внески й ухвали для добра організації.

Контрольор Д. Капітула ставить такі запити: Чому головна канцелярія не зберігає протоколів з нарад головного уряду, зглядно головного екзекутивного комітету, писаних на машині, а тільки задержує витинки з часопису? Чому на рахунку з асекураційного департаменту одного стейту було згадано, що це є рахунок за якусь роботу для Літл Рошен Нешенел Юніон, а не для Юкреніен Нешенел Асосіейшен?

Рек. секретар заявляє, що „Свобода" є офіціяльним органом У. Н. Союза, в якім згідно зі статутом, повинні бути проголошувані всі протоколи з нарад конвенцій, головного уряду, чи екзекутиви У. Н. Союза. Тимсамим головна канцелярія є обовязана зберігати всі протоколи в такій формі, як це вони є проголошувані в „Свободі". Щодо цього рахунку, про котрий запитував контрольор Д. Капітула, то це була заплата за копію оригінального чартеру, й тому там була згадка про Літл Рошен Нешенел Юніон.

Контрольор Д. Капітула: Коли я питав про збереження протоколів, то я мав на думці головно те, що витинки з часопису не можуть бути заховані в добрім стані так довго, як довго можна заховати протоколи, писані на машині. Бо папір з часопису по якімсь часі жовкне та псується. Отже коли головна канцелярія зберігатиме й на далі протоколи в такий самий спосіб, то ті протоколи повинні бути видрукувані завжди на тривкішим папері, ніж той, що на нім друкується „Свобода".

Гол. предсідник поділяє думку контрольора Д. Капітули та заявляє, що набудуче кожний протокол, який буде видрукуваний у „Свободі", буде відбитий окремо на трівкім папері.

Радний Н. Бусько запитує, чи підручник, виданий рек. секретарем для організаторів та відділових урядників У. Н. Союза, приніс користь. Також запитує, коли буде виплачена для предсідників і касірів та окрема нагорода по 25 центів від нового члена за 1935 рік, та чому головна канцелярія не подала в часописі імен організаторів, що приєднували членів у 1934 році.

Рек. секретар: Підручник був виданий у вересні минулого року. Отже минуло всього кілька місяців від часу висилки того підручника членам У. Н. Союза. Тимсамим по кількох місяцях неможливо ще сказати, яку користь приніс цей підручник. Зрештою, цей підручник видано для вжитку відділових урядників і членів не на кілька тижнів чи місяців, але до постійного вжитку.

Щодо окремої нагороди, належної предсідникам і касірам за нових членів у минулому році, то вона буде виплачена в березні.

Головна канцелярія проголосила ті всі відділи, які заслужились у ювилейній кампанії, приєднуючи нових членів. Коли мова про поодиноких організаторів, то їх також можна було проголосити, колиб усі відділи були прислали на час імена тих урядників і членів, що працювали в ювилейній кампанії. А то замісць прислати спис у тому часі, що був означений головною канцелярією, відділи надсилали такі списи на протязі цілого року. Навіть іще в грудні 1935 р., отже рік по закінченні ювилейної кампанії, головна канцелярія виплатила нагороди кільком членам за приєднування нових членів у 1934 році. Це значить, що доперва в грудні прислано від тих відділів спис тих організаторів, яким належалася нагорода.

Радний І. Лисак заявляє, що місцеві відділи припоручили йому спитати, чому головна канцелярія дозволила створити в Нюарку новий відділ У. Н. Союза, ч. 14.

Рек. секретар: Організація „Січ" віднеслась минулого року до екзекутиви У. Н. Союза з просьбою дозволити їй створити при Січи Союзовий відділ, зазначуючи, що в Січи є згуртоване поважне число молоді, яка ще не належить до Союза й бажає мати свій окремий відділ. Маючи це на увазі, екзекутива У. Н. Союза дала дозвіл на зорганізування окремого відділу.

Радний І. Лисак подає ще свою заввагу щодо цього, що вже довгий час не були проголошувані в „Свободі" імена й адреси головних урядників. Отже головна канцелярія повинна подбати, щоб набудуче це було зроблене, тимбільше, що на минулому річному засіданні головного уряду було говорено про те, щоб імена й адреси головних урядників були частіше проголошувані.

Радний І. Ваверчак запитує, в яких стейтах У. Н. Союз не має ще дозволу на роблення асекураційного бизнесу.

В трох стейтах, заявляє рек. секретар, У. Н. Союз не має ще дозволу, одначе в тих стейтах ми маємо дуже мале число членів. Та, не зважаючи на те, ми поробили старання, щоб навіть у тих стейтах дістати дозвіл. Отже в двох стейтах сподіємося отримати дозвіл цього року, а в однім стейті зможемо дістати дозвіл, коли в статутті буде зроблена така зміна, якої дотичний стейт домагається. Ту зміну в статутті переведемо на наступній конвенції, а тоді отримаємо дозвіл.

Заступник гол. предсідника В. Малевич запитує, в який спосіб поступиться тепер з тими членами, що осталися в старім роді обезпечення, а яких, згідно зі звітом гол. рек. секретаря, було з кінцем року 571.

Рек. секретар: В старім роді обезпечення остається коло 500 членів, коли мати на увазі, що з кінцем року було в головній канцелярії ще кількадесять грамот, яких не можна було викінчити перед замкненням року, бо головна канцелярія не мала для дотичних членів обчислень їх резерви та вкладок. Очевидно, тих членів, що осталися в старім роді обезпечення, ніхто не буде змушувати переходити до нового роду обезпечення. З ними поступиться так, як постановляє статут У. Н. Союза в таких випадках, коли посмертний фонд виноситиме менше, ніж це є передбачене законом.

Навязуючи до запиту радного Н. Буська про те, яку користь приніс підручник, виданий рек. секретарем, заступник гол. предсідника В. Малевич зазначує, що цей підручник є виготовлений солідно та що подані інформації й питання, порушені в ньому, поможуть багато в праці над організуванням нових членів, якщо тільки ми схочемо цей підручник як слід використати. Це перший раз у нашій організації того роду підручник появився, і голов. рекордовий секретар, видаючи його, зробив тим добре та корисне діло.

На тім покінчено дискусію над звітом головного рекордового секретаря Д. Галичина, й на внесення заступника гол. предсідника, В. Малевича, поперте радними О. Шарщонем і Г. Євусяком, принято його звіт так, як був зложений та одноголосно уділено йому вотум довіря.

Тепер наступила дискусія над звітом головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна. В дискусії над тим звітом забирають слово такі головні урядники: А. Пашук, Г. Євусяк, І. Гузар, Н. Бусько, Д. Капітула, І. Ваверчак і І. Лисак.

Контрольор А. Пашук каже, що насамперед він мусить заявити, що він не вдоволений з роботи фін. секретаря-касієра. А невдоволений тому, бо:

1. Як виказують його записки, то залеглі відсотки на моргеджах були з кінцем 1933 року $38,451.67, а з кінцем 1935 року $58,948.11. Знов залеглі податки з кінцем 1933 р. виносили $78,592.19, а з кінцем 1935 року вони вже були $93,245.24.

2. На великих моргеджах, які були уділювані в роках від 1929 до 1932, не були заплачені відсотки й податки довгий час, а в тому самому часі власники реальностей колектували чинші. Опісля, коли організація перебрала такі реальности на власність, то не тільки, що мусіла сама заплатити податки, а відсотки стратити, але ще й до цього видавати гроші на направи дотичних реальностей.

3. В часах великої депресії, то є в роках 1930, 1931, 1932, уділювано моргеджі на високі суми, навіть на суму $100,000, на ріжні реальности, а коли подавались на моргеджі наші люди або українські клюби на малі суми, то їм відмовлювано.

4. Я провірив, що фін. секретар-касієр має Іншуренс Брокер Лайсенс та є асекураційним агентом для поліс, що обезпечують реальности й моргеджі У. Н. Союза. Будучи брокером, фін. секретар-касієр є управнений до 30% комісового від тих поліс. Не зважаючи на те, що фін. секретар-касієр має постійну платню від організації як урядник, він уживав час і офіс організації для полагоджування приватного бизнесу, яким є асекурація.

5. Від першої контролі ще в 1933 році я домагався копій „сетлюнків" від моргеджів, що були уділювані в роках великої депресії, й до сьогодні я тих копій не дістав.

Фін. секретар-касієр: Дивує мене, що контрольор А. Пашук ставить уже другий раз такі самі питання, які він ставив у дискусії над звітом гол. предсідника й на які дістав відповідь. А саме питання перше, друге, третє і пяте були поставлені гол. предсідникові, й на ті питання контрольор

А. Пашук дістав вияснення. Знов питання четверте було поставлене радним Г. Євусяком також у часі дискусії над звітом гол. предсідника й на те питання я дав відповідь. Я можу хіба додати до вияснення гол. предсідника на повищі питання таке. Перш за все треба ствердити, що контрольор А. Пашук не провадить дискусії над моїм звітом з моєї ділиности в 1935 році, чи навіть за час останніх трох років, але його питання відносяться до справ, які були полагоджувані в роках від 1929 до 1932. Та коли вже такі питання є порушені, що відносяться до справ з тих років, у яких я був уже урядником, то я хочу висказати щодо них свою думку. Це правда, що організація інвестувала поважну суму гроша на морґеджі в роках 1929 до 1932. В тих роках ми мали багато нагромадженої готівки, яка мусіла бути інвестована та приносити відповідні відсотки. Найбільше відповідною інвестицією були тоді морґеджі. Уділюючи морґеджі, організація поступала завжди дуже обережно. Заки уділено якийсь морґедж, вартість дотичної реальности була завжди докладно провірена. Коли морґедж був на більшу суму, то вартість дотичної реальности провірювали навіть кілька фахових і з тим ділом добре обзнайомлених людей. Про те все я говорив на минулій конвенції, коли були запити в тих справах від поодиноких делегатів. Ті справи я виснював також на минулих річних засіданнях, зазначуючи, що всі наші інвестиції були провірювані в минулих роках бувшими головними контрольорами, шконтруючою комісією і державною контролею. Колиб депресія не була продовжалась, то очевидно не булоб сьогодні залеглих відсотків та податків. Та з такою самою проблемою стрічаються всі подібні інституції, асекураційні підприємства та банки. Воно дуже добре та легко критикувати тепер, але чи кілька років тому були такі люди, що булиб те все передбачили? Я всеж таки хочу ствердити, що, не зважаючи на депресію, інвестиції нашої організації в реальностях, коли брати їх загально, є добрі. В доказ цього хай послужить цей факт, що наприклад у 1935 році організація мала 4% від тих інвестицій. А наприклад з реальности, на яку уділено морґедж у 1932 році, а опісля перебрано її на власність організації, ми тепер при її продажі дістали не тільки залеглі відсотки й податки, але ще й осталось понад $4,000 для організації чистого зарібку.

Не можна також твердити, що У. Н. Союз відмовляв морґеджів своїм членам. Не було одного випадку, щоб організація відмовила морґеджа членові, якщо його реальність відповідала вимогам того роду інвестиції та була в околиці головного осідку Союза. Така була директива головного уряду в тих часах. А вже щодо морґеджів на клюби, то згідно з ухвалами річних засідань головного уряду організація не уділює таких морґеджів уже на протязі кількох років.

Я вкінці можу тільки сказати, що як довго я є головним урядником У. Н. Союза, то я завжди совісно та чесно стояв на сторожі майна У. Н. Союза.

Щодо асекураційних поліс на реальностях і морґеджах У. Н. Союза, то заявляю, що для частини тих поліс я є асекураційним брокером. Одначе я не провадиу асекураційного діла як самостійний аґент, який під своєю власною фірмою чи іменем виставляє асекураційні поліси. Я є тільки асекураційним брокером, так сказатиб, посередником. Будучи ним, я не виставляю поліс та не виконую тої роботи, яку мусять робити самостійні аґенти. Відповідно до того, моє комісове не є таке високе, як це твердить контрольор А. Пашук. Якщо я маю якусь роботу, получену з моїм посередництвом, то та робота й так є обнята моїм наглядом над усіми реальностями та морґеджами організації.

Контрольор А. Пашук: Фін. секретар-касієр, відповідаючи на запит радного Г. Євусяка при дискусії над звітом гол. предсідника, заявив, що асекураційна премія від реальностей У. Н. Союза за 1935 рік виносила $2,488.42. Я поробив витяги щодо заплачених премій і з них виходить, що та премія була значно вища, ніж це твердив фін. секретар-касієр.

Фін. секретар-касієр відчитує з книги реальностей поодинокі позиції щодо заплачених премій за 1935 рік та виказує, що сума, подана ним, є правдива.

Контрольор А. Пашук: Я поробив витяги щодо заплачених премій за останні три роки й відповідно до загальної суми зазначую, що пересічна річна премія була вища, ніж та, що подав фін. секретар-касієр.

Предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький завважує, що тут ведеться вже довший час дискусія про асекураційне діло фін. секретар-касієра, а та дискусія, на його думку, не є вмісна та зовсім безпотрібна. Про те, що фін. секретар-касієр провадив асекураційне діло, то він говорив контрольній комісії вже давніше.

Радний Г. Євусяк ставить такі запити:

1. Чому на реальности 2255 Годсон Булевард, Джерзі Сити, Н. Дж., власник цеї реальности колектував чинш і не віддав його вповні У. Н. Союзові, та чому не потягнено його за те до судової відповідальности?

2. Чому в звіті фін. секретаря-касієра було сказано тільки про зиски на бондах, а не було згадки про страти?

3. Як розуміти зі звіту рубрику івестованих нових морґеджів на суму $245,329.92, коли в іншім місці в звіті сказано, що в 1935 році уділено нових морґеджів тільки на суму $192,526.43?

4. Скільки є таких реальностей, де приходи не покрили розходів?

Фін. секретар-касієр: До 1. Власник реальности мав умову з У. Н. Союзом і містом щодо сплачування залеглих відсотків та податків. Він сплачував місту залеглі податки по $200 місячно, а решту зі сколектованого чиншу мав звертати У. Н. Союзові. Отже місту він сплачував постійно по $200 місячно, а щодо залеглих відсотків, то організація старалась видістати від нього те, що було можливим. Аж коли власник відмовився від сплачування надвишки ренту, тоді організація поробила кроки в ціли назначення судом ресівера. Це забрало якийсь час і власне за цей час організація не дістала надвишки сколектованого чиншу. Згідно з опінією адвокатів, організації не оплачувалось іти на судову дорогу, щоб дістати ту надвишку чиншу.

До 2. У моїм звіті є подані не тільки зиски від бондів, але також і втрати. Звіт виказує, що зисків було $7,614.42, а втрат $1,699. Та цю суму $1,699 властиво не можна вважати за втрату, бо вона представляє ціну, заплачену за бонди понад „пар".

До 3. Загальна сума $245,329.92 представляє не тільки уділені нові морґеджі, яких було на суму $192,526.43, але також заплачені залеглі податки від перебраних і контрольованих реальностей, кошти правні та направи реальностей.

До 4. Є тільки одна така реальність, де приходи не покривають розходів, а саме, дім української громади в Савт Філяделфії, яким заряджує контрольор А. Пашук.

Радний І. Гузар запитує, скільки тепер є заморожених грошей у банках, та котрі бонди не платять відсотків.

Фін. секретар-касієр: У. Н. Союз має тепер заморожених грошей на суму $2,725.77 в Н. Дж. Нешенел Бенк і Трост Ко. Про те було сказано в звіті контрольної комісії.

Організація має отсі бонди, що ще не є упорядковані та не платять тепер відсотків: Форт Лі Н. Дж., Готорн, Н. Дж., Маямі, Флорида, й Линдгорст, Н. Дж. Ті всі бонди можна зараз виміняти на довгореченцеві бонди без страти залеглих відсотків, яких тепер є на суму $29,634.11. А що ми досі цеї виміни не перевели, то це тільки тому, що ми сподіваємося видістати кращі умови виміни, як нам тепер пропонують. От наприклад минулого року ми продали бонди Калінсвуд, Н. Дж., які залягали з плаченням відсотків, і нам вдалось дістати повну їх ціну разом з залеглими відсотками.

Радний Н. Бусько бажає вияснення щодо позицій $10,000 і $4,800 в розходах при реальностях У. Н. Союза, а також щодо позиції $1,582.16 в розходах в адміністраційному фонді. Таксамо запитує, як поступає головна канцелярія з такими членами, що затягнули на свої грамоти позички, а опісля були суспендовані. Щодо залеглих податків на морґеджах У. Н. Союза, радний Н. Бусько подає заввагу, що вказаним є, щоб головна канцелярія домагалась від власників реальностей поквітовань у справі заплачених податків, як це роблять інші інституції. Вкінці запитує, чому цей робітник, що колектує чинші з реальностей У. Н. Союза, самий депонує в банку сколектовані гроші, а не приносить їх до головної канцелярії.

Фін. секретар-касієр: Ми перенесли $10,000 з фонду адміністраційного до фонду посмертного, щоб обнизити інвестицію на власнім домі У. Н. Союза, 81-83 Ґренд Стріт, зі $120,000 на $110,000. Сума $4,800 представляє 4% від капіталу, інвестованого на власнім домі У. Н. Союза. Квота $1,582.16 представляє кошти подорожі й репрезентації головних урядників, включаючи кошти засідань контрольної комісії.

Членів, які були суспендовані й в часі суспензи мали ще якусь частину резерви на своїх грамотах, головна канцелярія переносить за ту остальну резерву на безплатне продовження на відповідний час, або на домагання видає дотичним членам решту резерви в готівці.

Щодо податків на морґеджах У. Н. Союза, то головна канцелярія домагається поквітовань у справі заплачених податків завжди при плаченні відсотків від морґеджів. Це відбувається що три, або що шість місяців.

Цей робітник, що колектує чинші з реальностей У. Н. Союза, є бондований на відповідну суму. Для улекшення його праці та для заощадження часу, він по сколектуванні чиншу ще того самого дня депонує ці гроші в банку на конто У. Н. Союза та передає головній канцелярії поквітування від депонованих грошей.

Контрольор Д. Капітула бажає вияснення щодо цього, чому фонд видатків є такий високий та з чого його збудовано. Також запитує, що означає в звіті рубрика WAIVED PAYMENTS і MORTGAGES OTHER THEN FIRST LIEN, та скільки є таких морґеджів, на яких є залеглі податки та відсотки на більші суми.

Фін. секретар-касієр: Фонд видатків є такий високий тому, що він складається не тільки з фонду адміністраційного старших членів і дітей та фонду конвенційного, але також з фонду, який є призначений для обезпеки інвестицій. Цей фонд для обезпеки інвестицій виносить $224,964, а збудовано його при переносі резерви зі старого до нового роду обезпечення.

WAIVED PAYMENTS на суму $1,051.09 представляють дивіденди в клясах E, P, O. MORTGAGES OTHER THEN FIRST LIEN, це інвестиція У. Н. Союза на реальности 325 Йорк Ст., Джерзі Сити. На тій реальности У. Н. Союз мав морґедж на суму $6,500. На цей морґедж сплачено бондами Говм Овнерс Лон Корпорейшен $5,300, а осталось до сплати $1,200. Отже ця сума $1,200 є зазначена на звіті як MORTGAGES OTHER THEN FIRST LIEN.

Під теперішню пору є 13 таких морґеджів, на яких є залеглі податки й відсотки на більшу суму. Стан тих морґеджів був обнятий звітом гол. предсідника.

Радний І. Ваверчак завважує, що фін. секретар-касієр не засягав опінії головних радних при виплатах запомог з фонду запомогового.

Фін. секретар-касієр заявляє, що він запитував головних радних щодо виплат запомог тільки в сумнівних випадках.

Радний І. Лисак питає, чому уділено студентську поміч $40 С. Фікові на минулім річнім засіданні, коли він іще не був членом У. Н. Союза.

Фін. секретар-касієр: Головна канцелярія виплатила $40 С. Фікові в тому часі, коли він уже був членом У. Н. Союза.

Радний Т. Шпікула бажає інформацій у справі видатків за „лайсенс", який організація дістала минулого року в одному зі стейтів. Також запитує в справі фонду ім. Ядловського.

Фін. секретар-касієр: Видатки, получені з видістанням дотичного дозволу, виносили $49. Фонд ім. С. Ядловського виносить $2,445.36, і відсотки від цеї суми повинні бути вжиті на допомогу ученикам-ремісникам з рідного села покійного, або з околиць.

Радний С. Слободян запитує в справі фонду Сиротинця.

Фін. секретар-касієр: Фонд Сиротинця є інвестований на суму $25,000 в бондах, а в банках є готівка на суму $6,496.81. Як поступити з фондом Сиротинця, то ту справу, думаю, зможе вирішити доперва наступна конвенція.

На тім закінчено дискусію над звітом головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна та на внесення радного Т. Шпікули, поперте радними І. Гузаром і І. Лисаком, принято звіт так, як був зложений, і уділено йому вотум довіря.

Маючи на увазі, що вже була шеста година ввечір, гол. предсідник закрив наради.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник відкрив збори в год. 9:15 рано та представив, як наступну точку нарад, дискусію над звітом з адміністрації „Свободи". Зогляду на те, що вияснення в дискусії над тим звітом мав подавати гол. предсідник М. Мурашко, провід нарад перебирає заступник голов. предсідника, В. Малєвич.

Контрольор Д. Капітула стверджує, що, переглядаючи картки, на яких є позначений час праці робітників, які працюють в друкарні „Свободи", він завважив, що не всі робітники приходять завжди до праці.

Гол. предсідник: Є тільки один робітник що не завжди приходить до праці. Звичайно, він оправдує свою відсутність, кажучи, що він хорий. Я вже звертав йому увагу на ту його часту відсутність та на її наслідки.

Контрольор Д. Капітула запитує, чи відсутність одного робітника, коли вона трапляється час від часу, спричинює те, що може інші робітники мусять працювати понад призначений час.

Відсутність одного робітника, каже гол. предсідник, коли вона не повторяється зачасто, не спричинює ще праці понад призначений час для інших робітників. Маючи на увазі, що всяка праця понад призначений час потягає за собою надзвичайний видаток, на випадок відсутности одного робітника ми стараємось розділити роботу в такий спосіб, щоб не допускати до „овертайм".

Радний Н. Бусько запитує, чому адміністрація „Свободи" не висилала в 1935 році квестіонаря до відділів в справі того, скільки членів з кожного відділу бажають дістати Союзовий календар.

Гол. предсідник: Таку спробу зробила адміністрація „Свободи" в 1934 році й на підставі замовлень видала календар. Отже видання того календаря зовсім не оплатилось, бо, з одної сторони, не було відповідного числа замовлень, а з другої, багато відділів ще досі не заплатили навіть за вже замовлені календарі.

Радний І. Гузар запитує, чи робітник, якщо зовсім не приходить до праці, або спізнюється до праці, дістає за той час заплату. Гол. предсідник відповідає, що ні.

Радний Т. Шпікула підносить, що Союзовці запитували його, чому „Свобода" поміщує оголошення про місячні відділові збори дрібними буквами.

Гол. предсідник: Коли би поміщувати ті оголошення більшими буквами, то це забралоб забагато місця в часописі. Тоді члени певно нарікалиб, що знов часопис є заповнений самими оголошеннями.

Радний С. Слободян запитує, чому адміністрація „Свободи" відкинула оголошення від. 83 У. Н. Союза про збори й про забаву.

Гол. предсідник: Згідно з пар. 150 статута У. Н. Союза, в оголошенні відділу про місячні збори можна подавати згадку тільки про самі збори. Повідомлення про забаву не належать до оголошення про збори відділу. Про забаву, якщо відділ бажає, треба дати окреме платне оголошення.

Тут закінчено дискусію над звітом з адміністрації „Свободи"; М. Мурашка, та на внесення радного І. Гузара, поперте радними І. Ваверчаком і О. Придун, принято звіт та уділено одноголосно вотум довіря.

З черги наступила дискусія над звітом головної контрольної комісії. В дискусії над тим звітом забирають слово: заступник гол. предсідника В. Малєвич та радні С. Слободян і Н. Бусько.

Заступник гол. предсідника В. Малєвич завважує, що зі звіту фін. секретаря-касієра виходить, що майно У. Н. Союза зросло на протязі 1935 року на суму $353,720.12. А в звіті контрольної комісії нема цього подано, а навпаки, коли порівняти в цьому звіті табелю приходів і розходів за останні 6 місяців, то читач може набрати переконання, що не тільки, що майно не побільшилось, але що ще був і недобір. Взагалі звіт контрольної комісії не дає ясного перегляду щодо майна У. Н. Союза. Не можна з нього, наприклад, довідатися, які відсотки принесли інвестиції У. Н. Союза на протязі року. Звіт контролі повинен бути зладжений так, щоб він був приступним і зрозумілим для кожного читача, який буде цей звіт читати. І я вважаю, що цей звіт міг бути докладнішим, якби не те, що деякі члени контрольної комісії, замісць контролювати майно У. Н. Союза за 1935 рік, витрачували час на те, щоб витягати справи зперед 20 років та представляти зборам такі річи, які зовсім не належать до контрольної комісії.

Предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький заявляє, що звіт контролі був виготовлений в такій формі, яка була тут в ужитку від літ. Контрольна комісія подає тільки загальні суми з обороту готівки на протязі року. Коли та готівка зменшується, то в тому самому часі збільшується сума інвестицій організації. Докладні вияснення щодо поодиноких інвестицій та фондів і загального обороту всього майна організації є подані у звіті гол. фін. секретаря-касієра. Тому власне контроля вважала за відповідне не повторяти в своїм звіті тісами позиції. Щодо відсотків від реальностей У. Н. Союза, то про те говорив гол. предсідник, здаючи свій звіт, а знов відсотки від морґеджів, бондів, членських позичок та готівки були подані в звіті фін. секретаря-касієра.

Контрольор Д. Капітула твердить, що коли він складав свій звіт з контролі, то він згадав про те, на яку суму збільшилося майно У. Н. Союза. Далі заявляє, що він, як член контролі, зробив усе, що тільки можливим було доконати на протязі одного тижня. Він провірив усі доходи й розходи У. Н. Союза й „Свободи", готівку, що є здепонована на контах чекових і щадничих, а таксамо усі морґеджі, реальности та бонди. Стан реальностей У. Н. Союза провірено в такий спосіб, що він разом з контрольором О. Е. Малицьким обїхав та оглянув майже всі реальности.

Контрольор А. Пашук зазначує, що він не контролював і не робив завваг щодо таких справ, які діялись тому 20 років, а тільки 7 років тому. Робота контрольної комісії була поділена між поодиноких членів комісії а його завданням було провірити господарку в морґеджах і реальностях.

Заступник гол. предсідника В. Малєвич завважує, що до обовязків контрольора А. Пашука не належить провірка того, що було 7 років тому. Його обовязком є контролювати й здавати звіт з контролі на річних засіданнях з одного року, а на конвенції за всі чотири роки. Вкінці запитує, як треба розуміти цей звіт контрольної комісії, який тут зложив предсідник тої комісії О. Е. Малицький. Бо в тім звіті було сказано, що контроля знайшла все, діловодство й маєток Союза в повнім порядку, а знов на підставі того говорення та питань, які ставив контрольор А. Пашук при дискусії над звітами гол. предсідника та гол. фін. секретаря-касієра, міг би хтось подумати, що справа так не мається.

Предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький заявляє, що вислід контролі був такий, як це було зазначено в звіті контрольної комісії. Контрольна комісія знайшла все в порядку і так подала в звіті. Це підтвердили й підписали не тільки я та контрольор Капітула, але також контрольор А. Пашук. Чому контрольор А. Пашук робив опісля якісь завваги, то я не знаю. Це є хіба його особисті завваги, бо вони не мають нічого спільного зі звітом контрольної комісії.

Радний С. Слободян завважує, що в надрукованім звіті контрольної комісії нема поданого звіту з контролі про рух членів на протязі 1935 року.

Предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький заявляє, що контрольна комісія перевела контролю руху членів та має звіт готовий, а тільки не було часу його видрукувати.

На тім закінчено дискусію над звітом контрольної комісії та на внесення радного О. Шаршоня, поперте радними І. Гузаром і І. Ваверчаком, принято цей звіт та уділено контрольній комісії вотум довіря одноголосно.

Опісля наступила дискусія над звітами поодиноких членів контрольної комісії з їх діяльности як головних урядників.

До слова в дискусії над звітом контрольора О. Е. Малицького голоситься заступник гол. предсідника В. Малєвич та радний Т. Шпікула.

Заступник гол. предсідника В. Малєвич зазначує, що свого часу він був отримав листа від одної особи з Клівленду в справі назначення цеї особи головним організатором У. Н. Союза й цей лист був потверджений контрольором О. Е. Малицьким. Тому питає, що спільного мав контрольор О. Е. Малицький з тим листом.

Контрольор О. Е. Малицький: Ця особа зробила просьбу до екзекутиви У. Н. Союза та просила мене ту просьбу потвердити. Отже я потвердив.

Заступник гол. предсідника В. Малєвич завважує, що коли екзекутива припоручила контрольорові О. Е. Малицькому полагодити непорозуміння у від. 120 У. Н. Союза, тоді він передав контр. О. Е. Малицькому для інформації все листування в тій справі. Між переданими листами були також його особисті листи до деяких членів того відділу й ті власне листи контр. О. Е. Малицький відчитував, як кажуть, на зборах. Тому питає, чи це було правильне поступовання?

У відповідь контрольор О. Е. Малицький заявляє, що він не відчитував приватних листів.

Радний Т. Шпікула: Мені донесено, що контрольор О. Е. Малицький свого часу виступав як бесідник на одній большевицькій імпрезі.

Контрольор О. Е. Малицький: Я був на принятті при відкриттю робітничого дому в Клівленді й там я сказав кілька слів. Та я не виступав там як урядник Союза, але як приватний громадянин.

На внесення радного І. Ваверчака, поперте радними Г. Євсяком і С. Слободяном, принято звіт контрольора О. Е. Малицького та уділено йому одноголосно вотум довіря.

Опісля на внесення заступника гол. предсідника В. Малєвича, поперте радними Г. Євсяком і О. Придун, рішено приняти звіт контрольора Д. Капітули без дискусії та уділити йому вотум довіря. Внесення перейшло одноголосно.

В дискусії над звітом контрольора А. Пашука забирають слово наступні головні урядники: В. Малєвич, С. Слободян, Н. Бусько, І. Лисак і Р. Слободян.

Заступник гол. предсідника В. Малєвич: Контрольор А. Пашук зазначив у своїм звіті, що „його праця з екзекутивою У. Н. Союза, а зокрема з гол. фін. секретарем-касієром не була добра". Питаю, чи це належить до звіту

головного урядника, який повинен здати звіт зі Союзової діяльности в своїй окрузі?

Контрольор А. Пашук: Я був слабий майже цілий рік, а тому не міг виказати діяльности.

Радний Є. Слободян запитує, чому контрольор А. Пашук відіслав позов у справі виплати посмертної запомоги по бл. п. членові Волошинові на його імя й адресу, коли контр. А. Пашук був заінтересований у тій справі, а тимсамим повинен був самий цей документ приняти, а не наражати його на утрату дня праці.

Також запитує, чому контрольор А. Пашук на зборах відділових урядників, згадуючи про деякі ухвали з річних засідань головного уряду, розповідав приявним урядникам і членам, хто був за, а хто був проти дотичних ухвал. На його думку, таке поступовання контр. А. Пашука не є відповідне, бо раз переведена ухвала більшістю голосів стає правосильною, а тому виказування того, хто голосував за, а хто проти, служить хіба на те, щоб викликувати серед членів замішання.

Контрольор А. Пашук: Один з моїх клієнтів мав сколектувати довг, який завинив йому пок. Волошин. Щоб дістати зворот грошей, він поставив „етечмент" на виплату посмертної запомоги від Союза. Отже цей документ суд доручив радному С. Слободянові, а опісля ми оба в порозумінні рішили вислати цей документ до головної канцелярії.

Згадуючи на зборах про ухвали з річного засідання, я тільки заявив, проти котрих ухвал я голосував.

Фін. секретар-касієр Р. Слободян: Контрольор А. Пашук підніс у своїм звіті, що він незадоволений з моєї співпраці. Я не знаю причини такого твердження. Знаю тільки, що я старався завжди співпрацювати якнайкраще зі всіми контрольорами, а тимсамим і з контрольором А. Пашуком. Я давав завжди вияснення, якого тільки жадала від мене контрольна комісія, в кожній справі. І за кожним разом контрольна комісія знайшла все діловодство, яке я веду, в повнім порядку. Це було потверджене за кожним разом контрольною комісією, а тимсамим і контрольором А. Пашуком. Що діловодство фін. департаменту є в повнім порядку, то це признала недавно також і державна контроля, яка минулого року перевела докладну провірку весього майна У. Н. Союза. Коли мова про те, що організація має залеглі податки й відсотки від морґеджів, з приводу чого контрольор А. Пашук висказував своє невдоволення, то я можу тут заявити, що я також не є вдоволений з цього стану. Бо краще булоб для організації і для всіх урядників, колиб тих залеглих податків і відсотків не було. А коли вони є, то за те не можна складати вини на мене. Бо такий стан спричинила загальна економічна криза. І не тільки наша організація, але всі подібні інституції, які мають морґеджові інвестиції, знаходяться в такім самім стані.

В повищій справі забирають ще слово радні Н. Бусько, І. Лисак, Г. Євусяк і І. Гузар, а по вичерпанні дискусії, на внесення радного І. Ваверчака, поперте радним Т. Шпікулою, принято звіт контрольора А. Пашука та уділено йому вотум довіря.

Тепер наступила дискусія над звітом відповідального редактора „Свободи", д-ра Л. Мишуги.

Радний І. Ваверчак завважує, що в звіті відповідального редактора не було згадки про ювилейну книгу У. Н. Союза. Тому запитує, як далеко поступила вже праця над виданням цеї книги, які питання будуть порушені в тій книзі, та коли можна сподіватися появи цеї книги.

Д-р Л. Мишуга подає обширний звіт про надіслані від відділів У. Н. Союза та від громад матеріяли та про всі ті праці, які ввійдуть до Пропамятної Книги, а в яких буде зясована діяльність У. Н. Союза й „Свободи", їхнє відношення до Рідного Краю та до життєвих справ української іміґрації в Америці.

Радний І. Гузар питає, чи моглаб „Свобода" втриматись самостійно.

Д-р Л. Мишуга: Статистика чужинецьких часописів виказує, що їхнє число постійно зменшується, зокрема таких, що не є звязані з запомоговими організаціями, такими, як наш У. Н. Союз. Що булоб зі „Свободою", якби її вести окремо від Союза, важко сказати. Думаю, що вона моглаб удержатися, але мусілаб бути перенесена до Ню Йорку, бо тоді виглядалаб інакше справа з оголошеннями, а також треба булоб змінити трохи й спосіб редаґування. Наш часопис обстоює певний ідейний напрям і служить певним ідейним і патріотичним цілям. Того роду часописам важко вдержатись самостійно, себто без піддержки певної ідейної групи людей чи певних організацій, що служать головно ідейним цілям.

Радний Н. Бусько зазначує, що в звіті відповідального редактора було говорено більше про справу організування членів до Союза, ніж про справи, які торкаються часопису „Свободи". Був у тім звіті зроблений також закид відділовим урядникам, що, мовляв, байдужність зі сторони урядників є головною причиною цього, що Союз не зростає в членстві так, як це повинно би бути. Вкінці запитує, чому допис від. 102 У. Н. Союза про жертву в сумі $25, виасиґновану з каси відділу на народні цілі в Рідним Краю, ще досі не був поміщений, хоч уже минуло більше ніж місяць від того часу, як цей допис був висланий до редакції „Свободи".

Д-р Л. Мишуга: Я не хотів у сьогорічнім звіті повторювати те все, що було говорене в редакційних звітах з минулих років. Тому присвятив більше місця тій справі, яка була так часто порушувана в минулому році на сторінках „Свободи", а якою є справа приєднування молоді до Союза.

Не було в „Свободі", ні в моїм звіті ніякого спеціяльного закиду, зробленого секретарям відділів У. Н. Союза. Закид був зроблений тільки тим урядникам, які не виказують ніякої праці для Союза та які навіть самі не вписують до Союза своїх власних дітей.

Це вже відома справа, що в часі від листопада до Великодня треба ждати в „Свободі" з оголошенням добровільних жертв на край нераз по півтора місяця, а то й довше. Причиною є брак місця в ґазеті. Інакше треба булоб забирати на оголошення тих жертв за кожним разом по дві сторони часопису.

Предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький запитує, чи не добре булоб, якщо можливо підшукати, мати в подиноких місцевостях таких представників, які булиб дописувачами „Свободи", а заразом і організаторами Союза.

Редактор О. Ревюк: „Свобода" здавна вже хотіла мати по місцевостях вправних кореспондентів, одначе це не легка справа. Мають з тою справою немало клопоту й американські ґазети, хоч вони розпоряджають великими фондами для таких цілей. Великі ґазети збирають новинки в своїх місцевостях через своїх репортерів. Поза своєю місцевістю вони вживають репортерів тільки в найбільших містах. В менших містах, де не оплачується держати постійних репортерів, ґазета звичайно звязується з іншими місцевими ґазетами в так звані ґазетярські союзи для виміни новинок. Отже американський досвід доказав, що в малих місцевостях не оплачується держати постійних репортерів навіть для великого часопису. Наші кольонії в Америці мають найбільше 30,000 душ. У таких кольоніях американські ґазети не державлиб своїх постійних репортерів, бо це їм не оплатилосьб. Кореспондент з такого міста не міг би принести для ґазети досить новинок. Тесаме, на мою думку, відноситься і до нас. І наші постійні вправні кореспонденти — якби ми таких мали — не мали би що доносити постійно навіть з наших найбільших кольоній, щоб оплатитися ґазеті. Лишається отже нам тільки другий спосіб, практикований американськими ґазетами, себто звязатися з іншими нашими ґазетами для виміни новинок. Як знаєте, це теж неможливе. Остається хіба радити нашим читачам зацікавлювати американську пресу нашим життям, подавати про нього вістки до американських ґазет, з яких ми вже будемо перебирати новинки.

Контрольор А. Пашук: Ті всі питання, які підніс у своїм звіті відповідальний редактор, а також пороблені ним завваги щодо нашої організації та щодо самого органу „Свободи", є на місці та слушні. Одначе в звіті нема сказано, який є вихід з цього положення.

Д-р Л. Мишуга: На те зїхалися головні урядники на річне засідання, щоби брати ті всі справи під дискусію і принаймні заявити, що це дійсно важні справи, та що треба шукати якогось виходу. А як це станеться, тоді доперва можна нам поручити виготовити якийсь проект заради.

Радний Г. Євусяк питає, що робить „Свобода" в тому напрямі, щоб наша роджена тут молодь не заражувала себе кацапством, яке є поширене між старшою іміґрацією деякої частини Лемків, а зокрема тих, що себе називають Карпаторосами. Що робиться взагалі з боку „Свободи" для освідомлення нашої молоді та задержання її при своїх організаціях. Коли мова про українських іміґрантів, то „Свобода" зробила багато в тому напрямі, щоб освідомити їх та плекати в них любов до рідного краю та розуміння потреби помочі рідному краєві. Та коли візьмемо під увагу молодь, то тут замало зроблено.

Д-р Л. Мишуга: Думаю, що про ту справу писали ми багато разів в „Юкрейнієн Віклі". Бож властиве наше завдання є: писати в ґазеті. Ми давали наші молоді науковий матеріял і вказували їй на книжки англійською мовою, де можна знайти арґументи в оборону українства. Ми взивали боротися з москвофільством у культурний і науковий спосіб, зачинаючи ту освідомлюючу роботу на лавках американських шкіл, де сходиться наша молодь з молоддю лемківською і з Закарпаття, що є заражена кацапством. Ми теж писали, як вербувати нашу молодь до Союза. І самі бували на ріжних зборах молоді й там представляли на її лад, чому треба нам бути в У. Н. Союзі.

В тій самій справі забирає також голос ред. О. Ревюк, зазначуючи, що наш англійський орган не розділює українського життя від американського, а лучить його в одну цілість. Одно другому не може противитися, себе взаємно виключати. У почуванні молоді все життя має становити цілість. Її українські традиції мають знайти собі форму в американськім життю. „Юкрейнієн Віклі" помагає молоді це досягнути.

Радний С. Слободян зазначує, що відділові урядники на одних зборах робили заввагу щодо того, що між краєвими новинками є забагато новинок про вбивства.

Д-р Л. Мишуга: Що зробити, коли в краю вічно тягнуть наші гнобителі наш нарід до тюрем, а то й на шибениці. Тому й стільки новинок про арешти та судові процеси. Але ті арешти й засуди смерти відносяться до тих, що терплять чи гинуть за святу справу. А інші новинки, до яких відноситься цей запит, подаємо тому, що ними цікавляться краяни, що походять з тих місцевостей, де діються такі річи. Але краще булоб їх взагалі не поміщувати.

На внесення радного С. Слободяна, поперте радними І. Лисаком і А. Боївкою, принято звіт відповідального редактора д-ра Л. Мишуги так, як був зложений, та уділено йому одноголосно вотум довіря.

В дискусії над наступним звітом, а саме головного радного С. Слободяна, забирають голос контрольори О. Е. Малицький, А. Пащук, Д. Капітула й радний І. Ваверчак, а по вияснення порушених ними справ заступник гол. предсідника В. Малевич ставить внесення, а попирає його заступниця гол. предсідника М. Розоміло, щоб приняти звіт радного С. Слободяна та уділити йому вотум довіря. Це внесення перейшло одноголосно.

В дискусії над звітом головного радного Г. Євусяка забирають слово заступник гол. предсідника В. Малевич та радний С. Слободян, а опісля на внесення радного І. Гузара, поперте контрольором А. Пашуком, принято звіт радного Г. Євусяка та уділено йому вотум довіря.

На тім закінчено наради третього дня в год. 5:30 ввечір.

(Кінець буде).

КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

(Чехізація Закарпаття).

В перших роках нашого нового життя наші мовні права були цілком респектовані. Ми не мали подостатком своїх урядовців і тому посилали нам з Праги урядовців таких, що вміли говорити й писати — хоч сяк-так — по нашому. В судах всі протоколи ведено кирилицею і нашою мовою, адміністраційні й фінансові уряди таксамо видавали всі свої рішення нашою мовою. Кожен уважав це за річ ясну й природню, що в автономній Підкарпатській Руси мовою урядів, шкіл, судів може бути лише наша українська мова. Як цікаву вже сьогодні річ, але тоді зовсім природню й нормальну та при тім характеристичну на ті часи, можна згадати, що віцегубернатор д-р Петро Егренфельд зараз, як сюди прийшов, наняв собі інструктора української мови, відписував всі документи кирилицею і за пару місяців вивчив доволі добре мову й ніколи з українцями не говорив інакше.

Десь так 1922. року прибув віцегубернатор д-р Егренфельд у Нижні Верецькі й урядовці місцевої адміністрації, хотячи придобритися вищому урядовцеві чехові, зачали йому подавати звіти по чеськи. Д-р Егренфельд із здивуванням сказав: „Панове, ви жиєте в автономній П. Руси, прошу говорити зі мною по руськи!"

Так було в перших початках. Потім за кілька літ поволі все змінилося. Зачали поволі кирилицю й наше письмо й слово усувати, зачали урядувати виключно по чеськи, зачали заводити масово чеські школи й доведено до того, що сьогодні наші надписи шезли навіть з урядових та судових формулярів. Сьогодні ніхто з чеських урядовців ані не думає навчитися нашої мови, говорити з нами по нашому й урядувати нашою мовою. Навіть вийшов був розпорядок, що кожний урядник, навіть русин (українець) мусить мати іспит з чеської мови. Про нашу мову ані згадки. Багато урядовців Підк. Руси, що жили й живуть тут довгими роками, не завдали собі труду, щоб навіть кирилиці навчитися. Хоч де наш чоловік зайде, чи до уряду, чи до суду, чи на урядову виставу, чи на урядові збори, — свого слова майже не чує.

Розуміється, що таким станом справи наше населення не може бути задоволене. Таж не на те ми прилучувалися до чехословацької републики, не на те дістали автономію, щоб замість мадяризації дістали чехізацію. Не дивниця, що витворюються крайні групи й партії, які користають з такого стану річей і мають добру воду на свій млин. Не дивниця, що й поміркований елементи щораз голосніше підносять голос, домагаються своєї правди та що в наслідок зневаги нашої мови урядовими чи приватними особами повстають ріжні спори, протести ба навіть конфлікти.

Не маємо сумніву, що воно піде далі в тім напрямі й ці домагання наберуть зчасом такої сили й таких розмірів, що серед ними треба буде урядовим колам похилитися.

Та чи варта викликувати дальший зріст цієї повени? Чи не булоб далеко розумніше стати твердо на наукове, природне становище, взяти ясну лінію політики і поробити завчасу відповідні кроки й завести в нашім автономнім краю нашу українську мову? Зробити те, що вже мало бути зроблене давно і що викликало стільки спорів, ненависти, затрати народньої енергії й непримиростей дома й за кордоном!... — („Українське Слово" — Ужгород.).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Свято Шевченка.

Дня 29. березня обходжено свято в память Батька Тараса, яке уладжено заходом Союза Українок з Джемейки, Союза Українок з Озон Парку, Т-ва Вільна Україна, від. 200 У. Н. Союза; Горожанського Клюбу і молодечої організації „Українські Козаки". Про це свято мило згадати з тої причини, що українське громадянство Джемейки й Озон Парку прийшло до переконання, що такі свята треба завсіди влаштовувати спільно, бо тоді допрева вони випадуть як слід. Це доказано цим разом. Коли би була ще й відповідна галя, то певно, що свято було би чи не найкращим з усіх, які досі наші громади уладжували.

Сама програма свята була велика. Публика заховувалася якнайгарніще. Розклад програми був дуже добрий, а точки цікаві. Коли по тригодинній безперервній програмі публика не хотіла розходитись домів, то це був найкращий доказ, що публика цінить такі свята, коли вона має програму, яка підходить якраз до свята.

Свято відкрив гром. В. Цісик в імени мужеських організацій. Згадав про громадські обовязки супроти українських великих мужів, та про потребу спільної праці околиці. Подав, що дохід зі свята є призначений на українську дитячу школу, котру засновано тому кілька днів. Школа розвивається дуже добре під провотом учителя П. Різника. Бесідник взивав родичів посилати діточки до цеї школи, в якій вони пізнають краще свій нарід і його змагання.

В імени дитячих організацій говорила пані Кузів, яка в коротких, але ядерних словах взивала до такої злуки і любови, до якої взивав український нарід Тарас Шевченко.

Молодечий хор під проводом учителя Савицького з Бруклина розпочав програму концерту гимном „Стар Спенглед беннер". Опісля відспівав „Заповіт". Все це випало дуже врочисто. Поверх 30 співаків на великій сцені намагались вйдати звуки, якими вражали серце і душу, однак низенька стеля сцени поїдала майже половину їх сил. Дует пані Корнатової і пані Ольшевської був би випав краще, коли би була відповідна до того сцена. Тому другим разом треба такі свята влаштовувати на більшій галі.

Привіт Тарасові як декламацію виголосила від українських дітей молода школярка Олеся Орлян, а підчас слів „складаю Тобі квіти, Батьку Тарасе" зложила перед образом Тараса цвіти. Цей жест випав гарно. „Думи мої" віддеклямувала друга молода школярка, Корнеля Цісик, досить вдоволяючо. Однак ця декламація виглядала для неї трошки затяжка як на сімлітню дитину. Скрипкові соля панни Кошиловської при акомпаніяменті пяна пані Ревюкової випали знаменито. Виразно було пізнати музичний дар молодої скрипачки, а будучність готова принести їй бажані успіхи, коли буде охота до більших вправ у музиці. Також мандолінові дуети і соля молодих панночок Мельничук і Коман вийшли дуже добре. Акомпаніював на пяні учитель музики пан Ганка, котрого наймолодший син грає на бубні, але також, коли сів до пяна, то заграв так гарно, що оплескам не було кінця. Був змушений повторити. Сольо на акордіоні (гармонії) відограв молодий хлопчина Палащук, котрий теж як і молодий пяніст мусів повторити вязанку українських пісень.

Святочну промову українською мовою виголосив п. Омелян Ревюк, а по англійськи панна Павлина Мигаль, котра взивала молодіж ставати в ряди і не протестами, а фізичною силою боротися за незалежність української держави, згідно з тим, до чого взивав Тарас. Промова її поділала на тутешню молодь дуже гарно, бо вона своєю особою дала примір, як належить говорити правдивій американській українці. Деклямація „До Основяненка" пані Цісик вийшла дуже гарно, бо її звичайний природний голос і пунктуація вірша викликала сльози на очах публики. Другою з більших деклямацій була „До живих і мертвих", котру віддав гром. В. Костишин з гортим і відповідним натиском тих слів Шевченка, де він говорить про зрадників. Перед закінченням програми забрав слово гром. Ю. Павчак, взиваючи зібраних до дальшої праці в згаданих місцевостях, а головно подбати про розвиток недавно завязаної української дитячої школи.

Потім хор відспівав кілька українських пісень, а між ними „Калину", котру публика сердечно оплескувала. Смичкова орхестра пана Ганки закінчила це велике свято вязанками українських пісень, смичковими дуетами його учеників Ольги Бец і її брата, котрі видали дуже гарні звуки, а потім орхестра відограла гимн, котрим закінчено концерт, який публика ще довго задержить у своїй памяті.

Обсерватор.

RADIO.

Український церковний хор при церкві Покр. Пресв. Діви Марії в Маріон Гайтс, Па., буде співати на радіо під проводом дяковчителя Миколи Гладюка в неділю, 26 квітня, в годині 3-тій пополудні, зі стації WAZL Hazleton, Pa.

В суді.

— Ви взяли в склепі пляшку вина, вартости 5 злотих, а потім застали вас, що ви пробували виломити замок склепової каси.

— Прошу пана судді, я хотів там положити тих 5 злотих за вино.

— Не знаю, як то дійшло вже нині до такого дивогляду, що на студії записується кожний перший-ліпший дурень. За моїх часів так не було. В нашому місті я був мабуть одинокий.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЦИБУЛЯ — „ЧІПОЛЯ".

(Правдива подія).

Е. Онацький пише з Риму, що назва „цибуля" походить з італійського „чіполя". Це пригадує мені таку подію, яку розказували мені люди в селі С. бучацького повіту:

Якось одна господиня садила цибулю. Микола Ґ., про котрого мова, переходив попри неї і каже: „Дай Боже здоровля!" „Дай Боже і вам" — відповіла господиня.

„Що садите?"

„Цибулю", каже господиня.

„Цибулю? — таж то „чіполя".

„Що? Що? — питає здивовано господиня.

„Таж „чіоля". Це так називається правдиво наша цибуля. Як я стояв в Італії, то там довідався, звідки походить назва нашої цибулі".

Ось так пояснив Микола Ґ. господині назву цибулі.

Жінка посадила цибулю і забула за розмову. Але так якось сталося, що цибуля не зійшла. Може згнила, а може насіння було нездале. Жінка загризлась і думає, що то може бути. Пішла до сусідів радитися. І там пригадала собі, що коли садила цибулю, то Микола Ґ. говорив з нею і згадував якесь інакше імя на назву нашої цибулі. З того було вже недалеко до висновку, що саме через це і цибуля не зійшла. Зараз по цілім селі пішла чутка, що Микола Ґ., що був в Італії, знає, як називається правдиво цибуля і куди він перейде, як це слово вимовить, або лиш подумає про нього, там цибуля не вродиться.

Настав великий страх у селі. Господині зачали кривим оком дивитися не тільки на Миколу Ґ., але і на цілу його родину. Дівчата в селі не хотіли йти танцювати з його синами. Його доньки зачали обминати. Взяли люди, як то кажуть, на язик і ніхто не міг їх переконати, що не мають слушности.

Настала війна, прийшли москалі. Можливо, що хтось доніс щось на Миколу, бо його забрали москалі на допити. І від тих допитів Микола на другий день помер. Аж тоді люди відітхнули. Казали: Слава Богу, цибуля знову буде собі спокійно рости.

Мирон Сурмач,
Ню Йорк, Н. Й.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

Алентавн, Па. Відділ ОДВУ ч. 23. Кожна українська громада, котра є свідома й відчуває безмежну любов до матері-України, сповняє рік-річно свої обовязки, допомагаючи визвольній боротьбі нашого Рідного Краю.

До таких свідомих громад належить і алентавнська громада, яка дбає при кожній нагоді стати Батьківщині в допомозі. І як попередніх літ, так і цього року старанням нашого патріотичного членства Відділу ОДВУ ч. 23 відбулася коляда, яка принесла на визвольну боротьбу $100, котрі то гроші вислано до Централі ОДВУ в Ню Йорку.

Жертвували: Союз Українок $5; по $2: Укр. Амер. Клюб, Сестрицтво Преч. Діви Марії, від. 151 У. Н. Союза, Анастасія Мушаста, Іван Бурак, Анастасія Янущак; по $1: о. Дмитро Сенета, І. Зазворський, С. Сідловський. Р. Бойко, А. Колодій, С. Мешко, П. Лаґоцький, М. Бохно, І. Сікорський, Текля Пашко, М. Пушкар, О. Колодій, М. Коченаш, С. Коколюс, М. Шацький, В. Касич, П. Грабовинський, І. Марущак, Д. Турчин, І. Шевчук, В. Климань, О. Клапко, П. Горбовий, О. Попик, В. Грищко, І. Білан, А. Старанко, О. Буката, М. Гришко, А. Салаш, І. Коромець, Л. Хома, М. Терефенко, Г. Біленький, М. Блащак, М. Саврук С. Маркович, І. Лопушанський, П. Яремчук, О. Когут, Ева Брянко, Д. Рудакевич, Г. Фаринюк, В. Пипюк, М. Антонюк, Л. Слота, І. Собчак; І. Заведюк 75 ц.; по 50 ц.: М. Хомик, В. Ярема, М. Радьо, М. Хомик, Т. Бошко, І. Пенчишин, П. Кмець, Катерина Шабат, Д. Барчак, Мелянія Худоба, А. Максимяк, В. Ракочий, Анастасія Турчин, Текля Брянко, Феня Брянко, Г. Барвичак, М. Халупа, С. Жмінка, Ф. Світила, М. Худик, І. Боярський, Д. Гавдан, Д. Кіцак, В. Прокопець, Танька Камінська, І. Рудакевич, С. Ярома, Г. Моло, Ева Рига, І. Олесь, Марія Світила, І. Федорак, А. Бурковський, М. Брощак, В. Маркович, Г. Іванів, О. Матковський, Г. Терефенко, А. Вітик, Т. Савечко, П. Малий, Я. Падароф, П. Михальцьо, І. Лобус, П. Лаба, М. Паланиця, Б. Кіцак, І. Кушнір, М. Кадубець, А. Климень, Д. Мороз, І. Тхорик, Ф. Лось, Софія Войтович, Г. Порохняк, Ю. Ценкий, М. Мацько, О. Шурин, М. Залуцький, Ю. Федак, С. Саврук, М. Майдуш, І. Гришко, М. Михайлишин, М. Фартух, Текля Король, І. Майстрів, І. Когут, В. Романець, П. Галасовський. Дрібними $1.75. Разом $100.

ЗАРЯД ВІДДІЛУ ОДВУ Ч. 23:
Антін Максимяк, предс.
Роман Бойко, касієр
Володимир Пипюк, фін. секр.
Іван Зазворський, рек. секр.

Мінеаполіс і Ст. Пол, Мінн. Відділ ОДВУ ч. 32. Колядували: Яків Горбуль, Василь Мельник, д-р Микола Гайдак, Катерина Гайдак, Параня Коцюба, Марія Гоца, Онуфрій Кузик, Петро Гайва, Антін Процай, Теодор Луців, Марія Процай, Гелена Рихлій, Іванка Процай. Жертвували по $5: д-р Микола Гайдак, Осип Димбровський; по $3: д-р А. А. Грановський, А. Процай; по $2: П. Качмар, П. Андрущак, П. Гайва, П. Коліковський, С. Баран; по $1.50: Ю. Грамарик; по $1: Катерина Гоца, П. Касіян, В. Гловацький, В. Проць І. Коцюба, С. Коцюба, Ю. Дидилюк, П. Огрінчук, П. Пупеза, Я. Галиш, Н. Мельниківський, П. Федорців, І. Тюфан, С. Рихлій, О. Рихлій, К. Рихлій, В. Герамн, Р. Ясинюк, прот. о. І. Низильницький, І. Гарасим, О. Горбуль, Я. Горбуль, О. Пилатюк, П. Кивирига, Е. Демяник, М. Андрушевський, Г. Пастушенко, І. Качінський, В. Олійник, П. Садовий, Н. Сомотюк О. Кузик, М. Пасічник, Н. Шипорт, П. Приймак, І. Готра, І. Щерба, Н. Ленис, Анастасія Проскурняк, І. Фільварків, П. Хитрий, Д. Худяк, В. Мельник, М. Гнатій, Я. Крайдуга; по 50 ц.: Г. Фесільчук, В. Саламандик, І. Якимів, І. Саламон, П. Кольба, Д. Самотюк В. Ковалюк, О. Яремко, І. Андрусик, І. Ленис, Ю. Федюк, Т. Гілецький, А. Казимир; по 25 ц.: Т. Луців Н. Банджура. Разом заколядовано $81.50.

Шікаго, Ілл. Відділ ОДВУ і МУН ч. 2. Колядували: Петро Дідик, Петро Германович, Володимир Дідик, Іван Савчин, Михайло Севчук, Анна Гаврилюк, Катерина Любас, Софія Візеркевюк, Марія Любас, Анна Любас, Володимир Великий, Степан Кіняк. — Жертвували по $3: Кульчицький, О. Любас, В. Музика, І. Стефаник, П. Дідик, Супрім Ресторант, д-р І. Смик; по $2: І. Риза, М. Леськів, П. Кушняк, п-ні Пеш, Н. Кіняк, П. Вас, П. Кулиняк, І. Пинило, А. Кохановський, Український Кооперативний Ресторан, Г. і п-ні Боднарчук, С. Куропась; по $1.50: Панисяк; по $1: В. Войціховський, п-ні Шерон, А. Чорномаз, Е. Плитяк, О. Дутчак, В. Лоняк, І. Роїк, І. Курко, Ф. Васильовський, А. Глух, В. Великий, Д. Гаврилюк, С. Кіняк, І. Крайник, В. Рак, І. Табака, Е. Борицький, В. Кадучок, М. Дідій, П. Хомей, Гр. Семочко, А. Яремій, І. Савчин, Б. і П., Т. Колісник, І. Новосад, М. Дідух, Іванка Кера, Н. Бойчук, В. Любас, А. Хомич, В. Мигаль; по 50 ц.: А. Штайцер. Разом заколядовано $79.00.

Бабилон, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 39. Колядували: М. Турянський, П. Заверуха, Д. Заверуха, Ів. Петровська, А. Курочка, О. Заверуха, А. Гловацька, К. Дінега, Н. Плескун. Жертвували: Олекса Холевка $5.25; по $2: А. Гутник, о. І. Дорогович, І. Петровський, М. Ройко; по $1: К. Шинкар, Текля Чоловічок, Ю. Лабат, О. Кіпибіда, М. Мичула, М. Турянський, Т. Скоробогатий, Я. Голик, С. Бемко, М. Литвин, Катерина Кіпибіда, М. Левик, Т. Заверуха, М. Мотуз, І. Динега, Анса Цимбаліста, Ф. Бесслер, М. Кріль, П. Гловацький, Ф. Гловацький, А. Гловацький, Д. Мазур, С. Супек, О. Виладки, Стефанія Недоситко, Т. Агрес, Г. Гобленко, С. Гарісон, С. Частун, Я. Каштан, К. Дідух, о. М. Кашуба, М. Я., п-ні Лейч; по 50 ц.: К. Сосніцька, Анна Гайт, Я. Качиновський, С. Крисовата, Е. Сосніцький, Розалія Мамчун, Г. Довник, І. Гречин О. Тимців; І. Холевка 45 ц.; М. Антков 30 ц.; по 25 ц.: М. Бриґідира. Разом заколядовано $52.75.

Шікаго, Ілл. Відділ ОДВУ ч. 52.

Жертвували по $5: Андрій Пудик; по $3: Степан Зелінка; по $2: Н. Гурдяк, д-р М. Мелин; по $1: О. Скоципець Г. Михалко, Ю. Небор, М. Дзюбан, К. Андрусенко, А. Хухра, С. Дзюрдзевич, Марія Гінко, Катерина Сталена, В. Дудик, І. Бурдяк, І. Жеребняк, М. Пудик, Н. Подлецький, В. Гнатусько, І. Шмирна, І. Грега, З. Олійник, д-р М. Сіменович, д-р П. Канчір, Г. Гавриляк, М. Логай, М. Литвин, М. Байсарович, М. Йонкала, Н. Цвях; О. Несевич; по 60 ц.: М. Гнат, П. Кріль, О. Хажовський, В. Співак, О. Щурко, М. Глушик, О. Бучинський, П. Бобяк, М. Бурдяк; по 25 ц.: П. Дольницький, Е. Лемкович, О. Угрин, О. Ковальчик, С. Дячишин. Разом заколядовано $44.50.

Сиракюз, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 9. Колядували: Іван Пігуляк, Ілько Каменюк, Михайло Ланьків, Степан Вага, Степан Козуб. Жертвували по $5: Тов. „Українська Січ", від. 282 У. Н. Союза; по $2: Гаврило Туркевич; по $1: Укр. Амер. Гор. Клюб, М. Даньків, Укр. Нар. Дім, О. Шмокалюк, Д. Костів, В. Корняк, Ф. Орган, К. Рибак, Мілерс; по 50 ц.: І. Пігуляк, І. Каменюк, С. Вага, С. Козуб, А. Бойко, А. Флісак, В. Каній, В. Бурій, Катерина Бура, М. Мурин, Т. Гнатко, О. Шкляренко, Д. Оринич, А. Геба, І. Кіндзерський, С. Костів, П. Канасишин, І. Танів, А. Фішер, О. Дубицький, В. Кіцак, Г. Демяник, М. Дидик, І. Лисюк, Т. Велич, М. Пістон, Г. Моздір, М. Плюсик, Ю. Вознічак, М. Джедзюх, О. Заяць, Т. Андрусишин, Л. Кіт; Т. Герчак 40 ц.; А. Гайдук 30 ц.; по 25 ц.: Г. Гнатко М. Дембіцький О. Штогрин, Ю. Миронюк, Н. Кіт, А. Фішер, М. Шмокалюк, М. Демяник. Разом заколядовано $35.50.

Шікаго, Ілл. Окружна Управа ОДВУ і МУН. З протестаційного віча проти Польщі пересилаємо на визвольну боротьбу $50.00.

Мінеаполіс, Мінн. Відділ ОДВУ ч. 32. Осип Олійник жертвував на визвольну боротьбу $5.00.

Пасейк, Н. Дж. Відділ ОДВУ ч. 34. Висилаємо на визвольну боротьбу $27.39. На ту суму зложилися такі датки: з членських вкладок за місяць березень $3.40, з пушки С. Цімка $2.00, з пушки М. Клипки 70 ц. з продажу відзначок Бандери $4.51, осталося зі збірки з протестаційного віча $16.78.

Бабилон, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 39. З протестаційного віча на визвольну боротьбу $17.00. З лісти п. Дмитра Мазура $7.00. Разом $24.00.

Гемтремк, Міш. Відділ ОДВУ ч. 4. Павло Войтович жертвував на визвольну боротьбу $5.00.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 9. На визвольну боротьбу зложили: К. Рибак $5, С. Бендерський $2, Т. Велич $1, з забави М. Снігура $9.25 і з забави Г. Пастуха $5. Разом висилаємо $23.25.

Шікаго, Ілл. Відділ ч. 52. Михайло Логай жертвував $5, а з каси висилається $3.85. Разом пересилаємо на визвольну боротьбу $8.85.

Норвіч, Конн. Відділ ОДВУ ч. 67. На місячних зборах зібрано від членів на визвольну боротьбу $7, а з одноцентового оподаткування висилаємо 56 ц. Разом $7.56.

Пасейк, Н. Дж. Відділ ОДВУ ч. 18.

Зі збірки на 5-літнім ювилею $20.35 та з відзначок на оборону засуджених у Варшаві $5.43. Разом $25.78.

Вунсакет, Р. Ай. Відділ ОДВУ ч. 16. З протестаційного віча на визвольну боротьбу вислано $14.30.

Ню Йорк, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 10. Марія Чайка зі збірки на лісту Пробойовички О.У.Н. $15.00.

Геркімер, Н. Й. $28.00. З цього $24.00 це жертви на 40-тисячний фонд, а $4.00 це дохід з протестаційного віча.

Дітройт, Міш. Відділ ОДВУ ч. 24. Дня 22-го лютого ц. р. відбулася забава з нагоди двацятьлітнього ювилею подружжя п.п. Вашуків. При веселій забаві гості на заклик гром. В. Сковрона не забули й на визвольну боротьбу. Жертвували по $2: Альберт Е. Кобо; по $1: І. Боднар, Д. Делугаш, В. Сковрон, Невіль Грис, Е. Єдинак, О. Сандрин; В. Сеньків 60 ц.; по 50 ц.: К. Тудар, І. Богдан, В. Белей; І. Перелюк 30 ц.; по 25 ц.: М. Домбровський І. Загарин, пані Шевчук, О. Масляк, пані Шкільник, Молдавець; дрібними $3.10. Разом вислано $15.00. — З портестаційного віча, яке відбулося 15-го березня, переслано як чистий дохід на визвольну боротьбу $107.10.

Клівленд, О. Відділ ОДВУ ч. 8. Зі збірки в греко-католицькій церкві в часі листопадового свята переслано на визвольну боротьбу $36.40.

Рачестер, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 20. З протестаційного віча, яке відбулося 29-го лютого в нашій місцевості, переслано на визвольну боротьбу як чистий дохід $25.00.

Алентавн, Па. Відділ ОДВУ ч. 23. Зо свята Ольги Басарабової й протестаційного віча переслано $25.00 на визвольну боротьбу, а $5.35 на політичних вязнів.

Бронкс, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 22. До пушок О.У.Н. збірали: Микола Чопій з Йонкерс, Н. Й., $1.90, а В. Найдан 80 ц.; з одноцентового оподаткування прийшло 80 ц. від Ю. Сидора. Разом $3.50.

Гартфорд, Конн. Відділ ОДВУ ч. 5. З розпродажу календарів переслано на визвольну боротьбу $6.50, а пані К. Яросевич зложила $1 як писанку на визвольну боротьбу.

Ню Кесел, Па. Відділ ОДВУ ч. 55. Дня 10-го березня відбувся в нашій місцевості реферат п. Ляховича. По рефераті зложили жертви по $1: В. Мудрак, А. Ліско, О. Вересюк, Н. Мащак, Й. Громяк, Г. Волосонович, Н. Базилінський, П. Ярема; по 50 ц.: І. Дацько, Ш. Мащак, П. Любчик, Й. Куш, Л. Століца, П. Деркач, М. Савич, С. Зімак, Ю. Ліско, М. Бомбик, І. Кубич; по 25 ц.: М. Петро, Л. Кобзей, І. Булій, М. Століна, С. Цап. По відтягненню розходу вислано на визвольну боротьбу $11.75.

Провіденс, Р. Ай. Відділ ОДВУ ч. 17. Омелян Рекрут жертвував $25.00.

Мінеаполіс, Мінн. Відділ ОДВУ ч. 32. Переслано жертви членів на суму $10.00.

Вілмінгтон, Дел. Відділ ОДВУ ч. 35. Одноцентовий податок зложили по $1: І. Гринишин, Н. Кравчишин, П. Сас, І. Шведа. Разом $4.00.

Пасейк Н. Дж. Відділ У.Ч.Х. ч. 34. Дохід з представлення в сумі $30.00, зі збірки під українською католицькою церквою в сумі $4.00, з пожертв пані Ганьошин та Марії Комар по $1.00. Разом на визвольну боротьбу $25.00, а на повенян $11.00.

Ню Йорк, Н. Й. Відділ ОДВУ ч. 10. Марія Чайка жертвувала на визвольну боротьбу $15.00, а Іван Харамбура $10.00. Разом вислано $25.00.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й.

На Рідну Школу.

На спільнім свяченім в галі укр прав. церкви розпродано писанок на суму $8, і ту кводу призначено на Рідну Школу та вислано її через Обєднання.

о. А. Станґритчук.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На зборах братства св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, котрі відбулись дня 15. квітня 1936 р., ухвалено виасиґнувати з каси $10, а члени зложили $8.70. Разом вислано до Обєднання на потерпілих від повені $18.70.

Жертвували отсі: М. Баран і С. Кот по $2; М. Косоноцький, В. Гіль, С. Гладкий і М. Кот по $1; Н. Пігура 50 ц., а П. Осміловська 20 ц.

М. Баран, секр.

ЯК ВЕТЕРАН МОЖЕ ДІСТАТИ БОНУС.

Законопроєкт про бонус, за котрий організація ветеранів пятнацять років вела боротьбу з законодавцями, ухвалено дня 27-го січня 1936. Зараз пущено в рух усі зорганізовані сили для приготування виплати бонусу з днем 15. червня 1936 року, як передбачає цей закон.

Кожний ветеран світової війни, котрий є в посіданні цертифікату за військову службу, повинен поробити кроки для виміни тогож за змінний на готівку бонд так скоро, як можливо.

Аплікації на зголошення про бонди можна дістати у бюрах Адміністрації Ветеранів та в льокальних канцеляріях тоїж організації. На аплікації треба подати дату і місце уродження, число і дату свідоцтва служби, число тотожности ветерана, дату побору до військової служби та почесного звільнення.

Коли ветеран не затягав позички на цертифікат та має його у своєму посіданні, повинен заслати його враз з аплікацією до Адміністрації Ветеранів, або до центрального бюра тої адміністрації у Вашинґтоні.

Коли на цертифікаті тяжить обдовження, аплікацію треба вислати до того бюра, де затягнено позичку.

По виповненні аплікації ветеран не має що більше до ділання, кромі висилки повідомлення про зміну своєї адреси, коли це наступить. Його рахунок буде провірений в Адміністрації Ветеранів, засланий до державного скарбу, звідки вишлеться належні бонди, по $50 кожний, з датою 15. червня 1936. На менші суми уряд вишле чек.

Після 15. ервня ветеран може зайти до будькотрого почтового уряду та виміняти частину або всі свої бонди на готівку.

Організації ветеранів взивають бувших жовнірів задержати видані їм бонди на місце цертифікатів, хіба якщо хто бажає негайно вжити готівку на стало пожиточну ціль. Бонд буде опроцентовуватись на три відсотки річно до 15. червня 1945 року.

Спеціяльні так вані „бейбі бондс" для виплати бонусу дістануть звиш 3,500,000 ветеранів по усіх сторонах Злучених Держав. Найбільша сума, яку поодинокі ветерани дістануть, це $1,585. Тому, що вже багато затягнули позички на свої цертифікати, припускають, що пересічно буде припадати по $560 на кожного ветерана.

ФЛІС.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(149)



Ворожа орда гнала без стриму площею перед фортецею. Були між ними люди, узброєні в луки й списи. Цей відділ кавалерії був несподіванкою для Тарзана. Видно було, що бандити розширили вхід до кратеру, коли вони допустили коней, які могли рішити про вислід битви.

Як чорні піхотинці помаширували вперед, кавалерія звернулася колом до ліса. Видно піхота мала загнати ворога на відкрите поле, щоб його там могли вистріляти араби та стратувати кіньми. Тарзан передбачив цей маневр та рішився на відважний плян.

Він скоро розділив свої сили. Він лишив Томія з другою дивізією, щоб ставила опір чорним. Потім він повів свою першу дивізію у ріг ліса, що висувався на рівнину. Незадовго потім, як чорні ввійшли до ліса, кавалерія переїхала попри позицію Тарзана.

Даючи сигнали без крику, Тарзан повів відділ лучників на рівнину, щоб вони заатакували їздців ззаду. Але як тільки засвистали перші стріли, їздці завернулися. Потім, кричачи дико, вони пігнали на Тарзанових лучників.

—Ходім скорше, при вогненетревалій касі є злодії!

—Йой! А деж мій револьвер?

—У касі!